

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE — SOCIOLOGIE

Director : **DEM. I. DOBRESCU**
Președintele Uniunii Avocaților din România

COMITETUL DE REDACȚIE :

TR. ALEXANDRESCU Avocat, Direct. Contenc. B-cci G-le a Țărei Românești
ALEX. CERBAN Profesor la Facultatea de Drept, București
IOSEF G. COHEN Avocat
GR. CONDURATU Fost Consilier la C. de Apel București, Avocat
RENÉ DEMOGUE Profesor la Facultatea de Drept din Paris
V. DONGOROZ Dr. în Drept din Buc. Avocat
ALFRED JUVARA Profesor Universitar, Avocat
Dr. ȘTEFAN LADAY Fost Magistrat juriconsult în Cluj
D. NEGULESCU Profesor la Facultatea de Drept, București
I. GR. PERIȚEANU Avocat
C. SIPSOM Profesor la Facultatea de Drept, București
C. STOEANOVICI Dr. în Drept din Paris Avocat
GR. TRANCU-IAȘI Ministru al Muncii Avocat
P. VASILESCU Dr. în Drept din Paris Avocat
AL. VELESCU Dr. în Drept din Buc. Avocat
ALBERT WAHL Profesor la Facultatea de Drept din Paris

Secretar de redacție: **E. C. DECUSARĂ**, Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticilor Judiciare

Membrii corespondenței pentru Paris : **EDOUARD LÉVY** și **SILVIU KRAINIC**, D-ri în Drept, Avocați, Paris

Membrii corespondenței pentru Polonia : **EMIL ST. RAPPAPORT**, Consilier la Curtea de Casație din Varșovia

ABONAMENTUL

Un an. p. B-cl, Case com., Autorit. 1400 lei
„ Avocați 1000 „
„ Magistrați 800 „
6 luni prețul de sus pe jumătate

APARE ODATĂ PE SĂPTAMANA

În lunile Iulie și August
Apare odată la două săptămâni

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția și Administrația
București, Strada Artei Nr. 5
Lângă Palatul Justiției
TELEFON 13/29

Rugăm pe onorații noștri colaboratori și cititori—avocați și magistrați—să binevoiască a continua cu trimiterea regulat, săptămânal—*scrise descifrabil pe câte o pagină*—a hotărârilor ce interesează a fi publicate ca spețe fie în *Curierul Judiciar*, în extenso, fie în *Jurisprudența Generală*, în rezumat, așa după cum le publicăm.

La hotărârile cari prezintă un interes deosebit, Redacția va îngriji să fie însoțite de *Note*.

S U M A R

— Dela Facultatea de Drept din București: Conferințele d-lui profesor Collinet;

— Dolul în convențiuni (urmare și finit) de dr. Nicolae Vrabiescu;

— Pentru salvarea magistraturii: Lovitura de grație, de Trajan R. Scriban;

JURISPRUDENȚA:

— Curtea de Casație, secția I: *Ministerul de Interne cu Moara Steaia* (Imprumut de lucruri fungibile. Imposibilitatea pentru debitor a le restitui în natură la scadență. Debitorul este achitat plătind valoarea lucrului la scadență. Art. 1585, 1073 și 1100 c. civ.);

— Curtea de Apel București, secția III: *Carol și Francisc Mendel cu Maria Rech și Parchetul Prahova* (Minor, neemancipat condamnat pentru crimă. Răspunderea civilmente a tatălui. Legea Statului personal. Libertate deplină minorului. Nesupraveghere. Nedovedirea imposibilității împiedicării faptului prejudiciabil. Art. 1309 c. civ. austr. 1000 c. civ. rom.);

— Trib. Covurlui, secția I: *I. Făinar și Iacob Silberstein cer autorizarea pentru înscrierea ca persoană juridică a soc. Max Nordau* (Asociațiuni. Modul lor de dobândire a personalității juridice potrivit legii din 6 Febr. 1924), cu o *Notă* de A. L. V.;

— Trib. Ilfov, secția III: *Petre I. Pop cu I. Culea ș. a.* (Apel contra unei cărți de judecată introdus anterior datei de 15 Septembrie 1925, respins ca nesușinut. Dacă este admisibilă opoziția?);

— Trib. Ilfov, secția I com.: *Alfred Fink cu D. Dobrescu și alții* (Condițiuni cerute ca mai multe persoane să poată figura ca părți în o acțiune de declarare în stare de faliment).

Dela Facultatea de Drept din București

Conferințele d-lui Profesor Paul Collinet

Domnul Paul Collinet, Profesor de drept roman la Facultatea de drept din Paris și celebru byzantinolog, fiind invitat de Facultatea de drept din București, a venit în București dela congresul de byzantinologie din Belgrad spre a ține o serie de conferințe.

D-l Collinet a ținut trei conferințe asupra codificării lui Justinian, în amfiteatrul Fundației Carol, în zilele de 3, 4 și 5 Mai, iar pe urmă trei lecțiuni în sala No. 21 dela Universitate.

Un auditoriu numeros de studenți și diferite notabilități din lumea intelectuală a asistat la aceste conferințe și lecțiuni excepțional de interesante.

Nu putem da textul lor complet, dar rezumăm mai jos cele trei conferințe privitoare la codificarea lui Justinian.

Înainte primei conferințe, dela Fundația Carol, Marți 3 Mai, D-l Decan al Facultății de drept din București, G. G. Mironescu, a salutat pe D-l profesor Collinet în numele Facultății și l'a prezentat ascultătorilor, rostind următoarea cuvântare :

*Monsieur le Professeur,
Mesdames, Messieurs,*

Au nom de la Faculté de droit de Bucarest, j'ai l'honneur de vous souhaiter, Monsieur le Professeur, la bienvenue parmi nous.

Je salue en vous, cher maître, le grand juriste et historien qui, après d'importants travaux sur le droit celtique et sur l'ancien droit romain, avez entrepris des recherches d'une grande envergure sur le droit de Justinien et avez éclairé d'un jour nouveau ce droit byzantin.

Vous êtes, d'autre part, pour nous un messenger éminent de la grande et noble nation française, à laquelle notre peuple est indissolublement uni par l'amitié traditionnelle, scellée dernièrement sur le champ de bataille, par l'alliance politique et par l'éternelle voix du sang.

Vous êtes aussi un grand ami de la Roumanie. Vous l'avez prouvé maintes fois et l'accueil bienveillant qu'ont trouvé auprès de vous un grand nombre de nos compatriotes montre, une fois de plus, les sentiments de vive sympathie, qui vous animent à l'égard de notre pays.

Voici vos principaux titres pour nous et cela explique pourquoi la Faculté de droit de Bucarest est extrêmement heureuse de l'honneur que vous lui avez fait en acceptant de donner à ses étudiants une série de conférences.

Mesdames, Messieurs,

Monsieur le Professeur Collinet va nous entretenir, dans une série de trois conférences — aujourd'hui, demain et après-demain, à la même heure — des problèmes généraux soulevés par la codification de Justinien.

Ensuite, à partir de Vendredi 6 Mai, il va faire trois leçons spéciales pour les étudiants de la Faculté de droit, portant sur l'histoire de l'usucapion et la critique des textes de droit romain.

Personne n'est plus qualifié que notre illustre conférencier de parler sur le droit de Justinien.

L'œuvre législative de Justinien forme depuis des longues années — à peu près vingt cinq années — l'objet de prédilection de ses savantes recherches.

Monsieur Collinet a employé dans ces recherches une méthode nouvelle, la méthode historique aidée et complétée par la méthode sociologique, c'est-à-dire le système de replacer les institutions et les règles juridiques dans le cadre social où elles ont fonctionné.

Grâce à cette nouvelle méthode et à la vaste erudition du maître, le droit de Justinien prend — dans les œuvres de Monsieur Collinet — un aspect nouveau, qui rehausse la valeur et l'importance de ce droit byzantin qu'on nous avait persuadé pendant longtemps à mésestimer.

Monsieur Collinet est un grand rénovateur dans ce domaine et l'importance de ses travaux sur cette matière est telle qu'il peut être considéré, à juste raison, comme la plus grande autorité scientifique du temps présent pour le droit de Justinien.

Vous pouvez déduire d'ici la valeur exceptionnelle des conférences qu'il va nous donner sur ce droit byzantin.

Mon cher Maître, je vous cède la parole.

REZUMATUL CONFERINTELOR

D-I Profesor Collinet începe prin a arăta motivele care l-au determinat să-și aleagă pentru conferințele sale, subiectul de mai sus: a) Opera lui Justinian a format obiectul special al studiilor sale științifice cari până acum au dus la publicarea a două volume, apărute în 1912 și 1925; b) Un alt motiv e că anul acesta se împlineste al 14-lea centenar dela urcarea lui Justinian pe tronul Bizanțului și bine este să se celebreze această aniversare a unui mare împărat; c) Un motiv special României a determinat pe Domnul Collinet să desvolte în conferințele sale chestiunea codificării lui Justinian; căci, așa precum a arătat-o Domnul Andrei Rădulescu, codurile românești ale lui Calimach și Caragea s'au inspirat foarte mult în dispozițiunile lor din dreptul lui Justinian; d) În sfârșit, se cuvenea ca la București să fie evocată memoria lui Justinian la Facultatea de Drept care recent a consacrat o ședință specială acestui împărat al Bizanțului al cărui bust — mulțumită generosului dar al D-lui Dissescu — se află pus la lo-

cul de cinste în sala bibliotecii acestei Facultăți.

Invățăatul profesor francez arată că se va mărgini să studieze câteva probleme privitoare la cele trei opere principale ale lui Justinian: *Codul, Digestele și Institutele*. Interesul acestui studiu este, pe de o parte, de ordin general, dat fiind că orice muncă de codificare reprezintă un efort de sinteză, dintre cele mai instructive pentru istoric; pe de altă parte, interesul special nu este mai puțin însemnat fiindcă se știe că opera de codificare a lui Justinian nu a consistat în confecționarea unei lucrări originale, așa precum este Codul Civil, ci în întrebuintarea de texte clasice din secolele I—III ale erei noastre, texte care au trebuit să sufere multe modificări sau intercalațiuni pentru a fi puse în curent cu civilizația Sc. al VI-lea.

Patru vor fi problemele cari vor forma obiectul expunerii Domnului Collinet:

- I) Scopul codificării.
- II) Caracterele generale ale ei.
- III) Isoarele.
- IV) Procedeele de redactare al codificării.

Prima problemă: scopul codificării.

Domnul Collinet declară insuficientă explicațiunea dată de unii autori, cum este Paul Krueger, dupe care codificarea se explică prin dorința de glorie și prin vanitatea personală a lui Justinian. Comparând pe Justinian cu Napoleon, conferențiarul socotește că în ce privește codificarea din secolul al VI-lea, ea a fost determinată de nevoi de acelaș ordin ca cele pe care le-a resimțit Franța în 1804: în special de nevoia de a se pune ordine în dispozițiunile juridice aplicate în practică sau utilizate în școalele epocii. D-sa presupune apoi că Justinian a trebuit să fie îndemnat de a codifica de către exemplul operei regilor barbari ai Occidentului cari, cu mult înaintea lui, codificaseră cutumele germanice și legile romane ale regatelor lor.

A doua problemă: caracterele generale ale codificării.

Domnul Collinet reamintește că fondul acestei codificări era constituit de elementele dreptului roman clasic și că, prin urmare, sub acest raport codificarea este o operă romană. Dar dacă cineva vrea să determine originalitatea proprie a acestei codificări, trebuie să se îndrepte către elementele noi cari au fost adăugate fondului roman. Din acest punct vededere, profesorul francez recunoaște 4 caractere cari opun spiritului dreptului roman, spiritul propriu al codificării lui Justinian.

a) Pe câtă vreme dreptul clasic avea un caracter *universal*, opera lui Justinian are un caracter *oriental*, așa cum d-sa a demonstrat în primul său volum asupra dreptului justinian. Cuvântul „oriental” trebuie înțeles în sensul influenței elenistice care se manifestă în opera lui Justinian prin trăsături determinate: adoptare de instituțiuni grecești, elaborare de construcțiuni juridice sub acțiunea filozofiei neoplatonice, și aceasta în spirit de generalizare, sistematizare absolut în caracterul spiritului grec, apoi chiar stilul și vocabularul acestei codificări.

b) Spre deosebire de caracterul practic pe care-l avea dreptul roman clasic, dreptul lui Justinian reprezintă un caracter savant și doctrinal care se distinge ușor în special în construirea de teorii, în sistematizarea arătată mi sus, în forma scolastică a numeroaselor intercalațiuni, în inovațiunile privitoare la titlul acțiunilor etc. Toate acestea — declară d-l Collinet — nu pot veni din practica atât de anemică a Imperiului bizantin ci, foarte probabil, ele vin din școalele din Orient și în special din școala din Beyrouth a cărei istorie a fost

magistral reconstruită de către d-l Collinet într'un volum apărut în 1925.

c) Spre deosebire de dreptul clasic care-și păstra încă oarecum caracterul său formalist, (mancipafie, stipulație, formule, etc.), dreptul lui Justinian prezintă un caracter neformalist sau substanțial. Fondul învinge forma, actele formaliste vechi au dispărut, precum se știe, stipulația este redusă la minimum, procedura sfârșește prin a fi mai suplă, așa cum este procedura modernă.

d) Caracterul creștin este deasemenea vizibil în dreptul lui Justinian dar limitele acestei influențe creștine sunt încă și azi un obiect de controverse.

D-l Collinet constată că toate aceste caractere sunt aceleași pe care bizantinismul le reprezintă în toate manifestările lui. Căci bizantinismul este un compozit de influențe romane și de influențe orientale; bizantinismul este savant; bizantinismul este — orice s'ar spune — mai puțin subtil, mai larg decât ne-ar putea face să credem reputația rea pe care o are, (reputație de altminterlea neîntemeiată) în sfârșit bizantinismul este esențial creștin.

Aceste caractere se explică prin înseși izvoarele codificării, izvoare la cari conferențiarul ajunge expunând astfel cea de a treia problemă.

A treia problemă: izvoarele codificării.

Este ușor de recunoscut, ca principal izvor, elementele clasice cari formează fondul codificării; pe de altă parte, se știe deasemenea că elemente bizantine au fost introduse în această codificare, sub forma constituțiilor imperiale din imperiul bizantin sau sub forma interpolațiilor datorite lui Trebonian (sau trebonismului). Dar conferențiarul dovedește că există deasemenea așa cum o recunosc de altfel criticii și istoricii cei mai avizați și alterațiuni făcute în textele clasice dintre secolul 3-lea și al 6-lea. În această masă de interpolațiuni, numite prejustiniane, D-l Collinet propune să se facă două grupuri, unul compus din alterațiunile imaginare de către practică în secolul al 3-lea sau al 4-lea, un alt grup cuprinzând interpolațiunile introduse în izvoarele latine de către Trebonian, dupe modelul comentariilor juridice grecești ale școalelor din Orient unde se continua — așa precum se știe — să se predea învățământul dupe operele marilor jurisconșulți, Ulpian, Paul și Papinian.

A patra problemă: procedeul de redactare.

Domnul Collinet, din lipsă de timp, nu cercetează decât redactarea Digestelor, de altfel opera cea mai importantă a lui Justinian. D-sa reamintește ipoteza lui Bluhme din 1920, dupe care comisarii Digestelor ar fi examinat operele clasice ale căror fragmente aveau să formeze Digestele, repartizând aceste opere clasice în patru grupe: grupul sabinian, edictal, papinian și apendicele. Această ipoteză judicioasă conerdă, de altfel, cu programul însuși al învățământului prejustinian.

Doctrina curentă socotește că comisarii au citit toate aceste opere, cuvânt cu cuvânt, și că ei au ales din ele pasagiile ce socoteau că trebuiesc reținute și pe cari le-au interpolat. Dar, împreună cu câțiva alți autori, D-l Collinet socotește imposibilă această metodă de lucru care ar fi necesitat un timp mult mai lung decât cei 3 ani (531, 532, 533) în timpul cărora a putut fi desăvârșită opera considerabilă a Digestelor.

Așa precum d-sa a arătat-o cu ocazia primului congres de bizantinologie care a avut loc la București în 1924, rapiditatea operii nu poate să fie concepută decât dacă se admite că comisarii găsiseră un ajutor în modele anterioare, modele cari nu sunt altele decât comentariile grecești arătate mai sus. Este inadmisibil

de crezut că în chiar momentul în cari aceste comentarii ar fi fost atât de utile pentru a-i călăuzi în propria lor muncă, este inadmisibil ca tocmai atunci comisarii să le fi neglijat, tot așa precum nu s'ar fi putut concepe ca redactorii codului civil francez să fi disprețuit și ignorat opera lui Pothier. De altfel o dovadă a acestei constatări este constituită de câteva școlii ale Bazilicalelor cari arată că opiniunile personale ale lui Patricius, unul din „doctorii universali” din Beyrouth în secolul al V-lea, au fost adoptate ca sursă de interpolațiuni în Cod. Și ceea ce s'a făcut pentru Codul lui Justinian, nu se poate crede că nu s'a făcut pentru Digeste și pentru Institute.

Cele trei conferințe pe cari învățatul francez le-a consacrat problemelor ridicate de către codificarea lui Justinian au interesat și au impresionat puternic auditoriul numeros care a arătat învățatului francez sentimentele lui de simpatie și de admirație.

D O L U L Î N C O N V E N Ț I U N I *)

DEOSEBIRE DE FUNCȚIE ÎNTRE DOL ȘI EROARE

Am văzut când ne-am ocupat de elementele necesare dolului că scopul pe care îl urmărește este să inducă partea contractantă în eroare. Cauza directă ce determină nulitatea convenției, nu este în realitate nici manevrele dolosive și nici eroarea propriu zis, ci ideea reparațiunii pagubei rezultată din eroare. În raport cu prejudiciul cauzat, eroarea devine cauza ce a determinat acest prejudiciu; iar manevrele dolosive apar ca motiv.

De aci rezultă mai multe consecințe: a) Dacă manevrele dolosive au fost îndreptate asupra unei persoane ce avea cunoștință atât de situația reală cât și de existența manevrelor, nici o consecință juridică nu mai poate avea loc, cu toate că autorul dolului, contrar spiritului ce domină dreptul, n'a fost de bună credință.

b) În cazul în care surprinderea a existat (conf. art. 953) dacă din eroare nu a decurs nici o pagubă pentru partea înșelată, cu toată existența ideii delictuoase, manevrele prin ele înșile nu pot da loc la nici o acțiune civilă. Aceasta chiar în ipoteza în care a rezultat o îmbogățire pentru autorul dolului (1).

La prima vedere teoria dolului s'ar putea confunda cu teoria eroarei. Deși rațiunea existenței lor este

*) V. *Curierul Judiciar* No. 5, 6 și 19 din 1927.

1) Ipoteza aceasta s'ar produce în cazul în care, de pildă, un vânzător întrebuintând manevre dolosive a determinat cumpărarea calului său bolnav. Dacă cumpărătorul la rândul său fiind de bună credință, ar revinde calul unui terț înaintea de descoperirea viciilor existente, și dacă terțul cumpărător nu l'at acționa în justiție, nici o acțiune nu poate naște în profitul său. În această situație deși manevrele dolosive au existat, deși eroarea a existat victima dolului n'are nici acțiune în nulitate și nici acțiune în daune interese, lipsind prejudiciul.

aceiași, câmpul în care se desfășoară acțiunile rezultate din dol e mult mai larg și mai eficace decât cel în care se exercită acțiunile rezultate din eroare. Este drept că în anumite împrejurări teoria dolului face dublă întrebuintăre cu aceea a eroarei. Această împrejurare este aceea în care dolul a provocat o eroare substanțială.

Ipoieza în acest sens s'au prezentat în mai multe rânduri în fața instanțelor de fond cât și de casare. Vom cita o sentință a Inaltei Curți de Casație franceză de unde rezultă confuziunea: „...Astfel eroarea asigurătorului, care crezând că contractează cu o companie de asigurare întocmită prin prime fixe a tratat în realitate cu o companie de asigurare mutuală, poartă asupra chiar substanței, deci îl îndreptățește să ceară nulitatea contractului, aceasta atât mai mult cu cât consimțământul a fost determinat prin manevrele dolosive ale asigurătorului (2).

Din această sentință rezultă posibilitatea pentru victimă să exercite două căi de atac; și anume, acțiunile rezultate din eroare (art. 954) și acțiunile rezultate din dol. Deși posesorul acestor acțiuni, în caz de eroare asupra substanței obiectului, are după voe, dreptul să-și aleagă una sau alta din ele, este cu mult mai avantajos, sub raportul dovezei, după cum vom arăta mai târziu, să întrebuinteze acțiunile rezultate din dol.

Teoria dolului apare în adevărata ei importanță atunci când e vorba de erori ce nu pot fi considerate substanțiale. Astfel Curtea de Casație franceză admite că dolul asupra valorii unui lucru poate atrage nulitatea pe când simpla eroare este inoperantă (3). De asemenea s'a considerat dol suficient să atragă nulitatea actului „faptul debitorului de a obține dela creditor remiterea întregii datorii, contra unei sume minime, disimulând prin manevre dolosive veniturile sale reale” (4).

În afară de aceste erori ce n'ar putea atrage în calitatea lor de simplă eroare nulitatea convențiunei, acțiunea rezultată din dol mai devine folositoare în cazul în care eroarea a purtat asupra motivului contractului (5), sau asupra persoanei cu care s'a contractat, afară evident când considerațiunea persoanei a fost cauza principală ce a determinat convențiunea, sau chiar asupra calităților principale ale obiectului, dacă aceste calități au determinat contractul. Mai mult, unele tribunale au mers mai departe, admitând nulitatea petrun dol, chiar în cazul când manevrele dolosive au determinat o eroare asupra calităților secundare, unde simpla eroare ar fi fost absolut insuficientă (6).

2) Req. 6 mai 1878 S. 1880, 1, 125.

3) 9 nov. 1919 Gaz. trib. 17 nov. 1910.

4) trib. comm. Marseille 15 Sept. 1899 Gaz. Pal. 1899, 2, 605; Demogue op. cit. t. I 575 note 5.

5) Baudry et Barde, t. I, nr. 117; Aubry et Rau IV, 5^e ed. p. 507; Bufnoir op. cit. p. 609.

6) Rouen 28 mars 1908. Gaz. du Pal. 1908, 2, 311.

În afară de aceste cazuri în cari acțiunile rezultate din eroare nu ar da nici un rezultat, din pricina insuficienței gravității eroarei ce, după termenii articolului 954 (1110 fr.) civil trebuie să poarte asupra substanței obiectului, Curtea de Casație franceză, crede că și eroarea unilaterală datorită greșelii părții de a nu-și fi luat precauțiunile necesare, nu poate da loc la anularea convențiunei.

Astfel într'o speță referitoare la vânzarea unui teren în care cumpărătorul credea că ia un teren susceptibil de a suporta o clădire, când în realitate natura pământului nu suporta nici o construcție de acest fel, Inalta Instanță a decis că: „lacqueur ne peut demander la résiliation de la vente avec dommages-intérêts pour vices cachés si l'aspect extérieur du terrain indiquait parfaitement sa nature”.

Alături de aceste avantaje ce conferă acțiunea isvorâtă din dol, și anume de a da posibilitatea să se atace în nulitate o convențiune ce n'ar putea fi anulată pe motiv de eroare, ea mai apare și ca o acțiune complimentară. În realitate, în ipoteza în care convenția ar fi atacată pe motivul unei erori substanțiale, acțiunea ar conduce la anularea pur și simplă a convențiunei, pe când, dacă cauza anulării ar fi dolul, alături de anulare, acțiunea poate da loc și la despăgubiri (7).

După cum am menționat mai sus acțiunea bazată pe dol devine preferabilă și în cece privește proba. În adevăr pentru ca nulitatea să fie posibilă pentru eroare, ea trebuie să poarte asupra substanței obiectului convențiunei. În afară de proba eroarei care este o chestiune de fapt, trebuie dovedit în fața instanței și calitatea acestei erori și anume dacă e sau nu substanțială conform articolului 954 cod civil. Aceasta este o chestiune de drept, căci judecătorul va avea să aprecieze gradul eroarei în raport cu textul de lege. Administrarea probelor devine astfel mult mai grea și subtilă. În cazul în care eroarea substanțială e provocată de dol, victima n'are deci să dovedească manevrele dolosive ce au determinat facerea contractului, fără să mai aibă a se preocupa de gravitatea și caracterul eroarei (8).

Menționăm încă o calitate acțiunei bazată pe dol, aceea de a supraviețui unor acțiuni speciale. În realitate articolul 1359 civil român (1648 fr.) relativ la acțiunea pentru vicii redhibitorii închide executarea acestor acțiuni în termene variabile însă ce în deobște sunt foarte scurte: „Acțiunea pentru vicii redhibitorii trebuie să fie intentată de cumpărător în scurt termen, după natura viciului, obiceiul din partea locului și distanță”. Dacă vânzătorul a întrebuintat dolul pentru a ascunde existența viciilor și a determina cumpărarea, credem că acțiunea

7) Bufnoir, op. cit. p. 609; Planiol II p. 355 nr. 1065.

8) Rouen 28 mars. 1908. Gaz. Pal. 1908, 2, 311.

în nulitate se poate intenta în afară de prescripțiile acestui articol (9).

PROBA DOLULUI: PRESUMPTIA DE DOL

Deși în ultimul alineat al articolului 960 stă scris că „dolul nu se presupune” iar în articolul 1115 fr. „il ne se presume pas et doit être prouvé” vom vedea în rândurile ce urmează, că în ultima analiză, întreaga dovadă a dolului se reazimă în principiu pe prezumțiune.

Dacă despărțim noțiunea de dol în elementele ei componente, vedem că ea cuprinde două elemente ce n'au însă aceiași importanță. Primul element, cel mai puțin important, este de ordin material și se compune dintr'unul sau mai multe fapte pozitive ori negative. Al doilea element, și cel mai important, e de ordin abstract și cuprinde *ideea dolosivă* ce a determinat existența acestor fapte.

Asupra lor ar urma prin urmare să poarte proba.

Am spus încă dela începutul lucrării de față că se poate ca o serie de împrejurări datorite faptei părții contractante să apară judecătorului fondului ca constituind mijloacele viclene conform cerinței art. 960. De asemenea am spus că orice faptă ce n'ar avea la bază ideea dolosivă nu poate fi considerată culpoasă, deci n'ar putea provoca nulitatea.

În cece privește elementul material al noțiunii de dol, adică faptele ce ar putea constitui manevrele dolosive, evident că aceste fapte nu se pot presupune, existența lor trebuind fi dovedită de partea ce învoacă dolul, conform regulilor de drept comun. Dar, odată proba făcută, pentru ca aceste fapte să poată da loc la nulitate, trebuie să se fi născut, sau cel puțin să conție încă ideea dolosivă.

Existența acestui al doilea element fără de care dolul nu poate exista, dacă rezultă din mărturiile sau din scripte, probele își urmează jocul conform regulilor de drept. Dacă însă, cece e situația comună, nu există nici martori, nici scripte și nici altfel de dovezi, atunci elementul nematerial al ideii dolosive se prezumă. Judecătorul aprecind faptele va presupune dolul. El va ajunge la presupunere bazat, conform articolului 1199 român (1343 fr.) pe indicațiile materiale cunoscute, adică pe faptele aleagate și dovedite în instanță.

Având în vedere că elementul ce predomină până la absorbțiune în noțiunea de dol este ideea dolosivă, înseamnă că în raport cu o situație determinată, ideea dolosivă, adică însuși dolul se presupune.

Am arătat când ne-am ocupat despre efectul reticentei, că o bună parte din jurisprudență și din doctrină, o consideră ca suficient de dolosivă pentru a da loc la anularea convențiunii. Faptul nega-

tiv al reticentei în el însuși, și în afară de ideea dolosivă, nu poate fi considerat însă dol de nimeni și în nici o împrejurare. Ceeace-i determină acest caracter este intențiunea dolosivă. Or, în ipoteza în care acțiunea în nulitate este introdusă și bazată pe o reticență dolosivă, partea ce se pretinde victimă n'are altă posibilitate — dacă nu poate invoca o prezumție legală — decât să dovedească numai faptul material al tăcerii.

În raport cu situațiunea și bazat pe această dovadă Judecătorul va presupune dolul. Rolul probelor e răsturnat. Dolul fiind presupus, partea căreia îi se opune va avea să înlăture prezumția pe calea probelor comune.

Ceeace se întâmplă cu reticență se întâmplă și în cazul în care există manevre materiale. Dacă ideea dolosivă nu se poate dovedi pe calea probelor normale, judecătorul, bazându-se pe existența acestor manevre va putea presupune dolul.

Am spus în paginile precedente că doctrina și jurisprudența sunt de părere ca o afirmațiune mincinoasă făcută într'o intențiune dolosivă poate da loc la nulitatea convențiunii. Afirmațiunile mincinoase prin natura lor sunt în totdeauna prezumate dolosive. Or, în realitate este foarte posibil ca o persoană să fi făcut o afirmațiune ce nu corespunde adevărului, fără nici o idee dolosivă. În această ipoteză teoria dolului numai poate avea loc. Partea căreia îi se opune dolul, are însă posibilitatea să înlăture „presupunerea de dol” pe care judecătorii au tras-o din existența alegațiunii inexacte, dovedind că a fost de bună credință, fiind ea însăși îndusă în eroare.

Conform celor expuse mai sus, credem că ultimul alineat al articolului 960 care spune că dolul nu se presupune, nu poate fi referit decât la dovada faptelor materiale. Singurul lucru ce nu se poate presupune este existența acestor fapte. Ideea dolosivă ce este atât de esențială noțiunii de dol, și ce în realitate înglobează această noțiune este aproape în totdeauna presupusă.

Această situație reală ce răstoarnă în bună parte regula stabilită de text a provocat numeroase turburări de principii când chestiunea s'a pus în fața instanțelor judecătorești.

Astfel tribunalele franceze au fost silit să admită prezumțiuni de așa natură, încât contrar dispozițiilor articolului 1116, admiteau în fapt prezumția de dol. În fața acestei situațiuni Casația franceză a găsit formula ce trebuia să pue de acord regula de drept ce oprește prezumția cu realitatea juridică ce ajunge la prezumție.

„Attendu, spune Inalta Curte, que l'art. 1116 code civ. lorsqu'il pose le principe général que le dol ne se presume pas et doit être prouvé, ne fait pas obstacle à ce qu'aux termes de l'art. 1353 du même code l'acte attaqué pour cause de fraude ou dol ne soit pas annulé par le juge qui reconnaît et constate

9) În acest sens: Anvers 10 mai 1878. Jurispr. Anvers 1878. 1, 218, iar contra pentru animalele domestice St. Nicolas 12 mars. 1901. Pand. per 1905, 926. Demogue op. cit. p. 576.

la fraude ou dol au moyens de présomptions graves, précises et concordantes..." (1).

În speță, ceace a dat loc la recurs pe baza violărei articolului 1116, a fost faptul că tribunalul de fond considera, pe baza unor prezumțiuni grave, viciat de dol un act prin care un mandatar era descărcat de răspunderea sa. „Attendu que ce premier moyen écarté, Mareschal en invoqua un autre consistant dans la production d'une décharge sous seings privé délivrée le 8 juin 1879 et enregistrée à Vouziers le 6 mars 1883, par laquelle le baron Lefebvre l'aurait affranchi de toute responsabilité; mais que les *presomptions les plus graves se réunissent pour faire considerer cette décharge comme entachée de dol et fraude* et la rendre impuissante à degager la responsabilité de l'ancien notaire..."

Din termenii prezentei hotărâri apare clar ceace susțineam dela începutul acestui capitol, și anume, că contrar articolului 1116 fr. atunci când dovada materială a dolului nu este posibilă, instanța de fond dispensează partea ce-l invoacă de datoria ce o are de a face dovada existenței ideii dolosive, printr'o presupunere, răsturnând astfel proba, presupunere la fel cu acea pe care legea o acordă în anumite cazuri, de care avem a ne ocupa îndată.

Proba dolului poartă atât asupra faptelor ce sunt considerate dolosive, cât și asupra persoanelor considerate autori. Faptele își au importanța lor, căci dacă n'ar fi fost determinante pentru voința victimei, sau dacă n'ar fi purtat decât asupra calităților accidentale, n'ar putea da loc la anulare. Dovada lor poate rezulta din scripte, și în lipsa lor, în cazul în care victima a fost „pusă în imposibilitate de a cere o probă scrisă, proba testimonială e admisibilă” (2).

Faptele ce au condus la stabilirea dolului trebuiesc deasemeni precizate, căci altmintrelea instanța de fond este în drept să respingă proba cu martori (3).

În ceace privește proba autorului dolului, ea este tot atât de importantă, căci am arătat mai sus care sunt efectele dolului terțului. Prin urmare „acela ce alegă un dol și cere să-l dovedească trebuie să articuleze faptele grave, precise și concludente ce au determinat facerea convențiunei fapte ce odată dovedite, ar fi evident, că consimțământul a fost extorcat și că contractul n'a avut la bază consimțământul liber al acestuia c a subscris” (4).

Mijloacele de dovadă sunt, după cum am menționat, scriptele și martorii. Cu toate acestea, un tribunal francez a admis printr'o hotărâre din 1813, că în unele cazuri, partea ce se pretinde victima dolului, poate cere jurământul decizoriu autorului do-

lului: „Attendu que, malgré que le dol et la surprise doivent être prouvés par ceux qui veulent en faire derivier la nullité d'une obligation regulière, cependant, dans les circonstances de la cause, on peut, sans blesser les principes du droit et sans violenter la conscience de l'appelant, l'astreindre à se purger par serment de n'avoir employé ni surprise, ni dol envers l'intime pour en obtenir l'obligation dont il s'agit...” (5).

Deși destul de veche această hotărâre își are totuși importanța ei. După cât se vede din cuprinsul hotărârei nu se specifică în anume ce caz acest fel de probă negativă e justificată. În colecțiunile de jurisprudențe române și străine nu există, sau a scăpat cercetărilor noastre vre-o jurisprudență similară, care după părerea noastră nu s'ar putea admite decât în cazurile în cari orice altă probă ar fi cu neputință să fie făcută.

În ceace privește dovada cu martori ea este cu atât mai justificată cu cât în foarte multe cazuri, dolul se petrece în afară de convențiune, partea înșelată fiind prin urmare în imposibilitate de a-și procura dovezi scrise.

Pentru actele autentice chestiunea ar prezenta discuțiuni, din pricina dispozițiilor cuprinse în articolul 1173 (1319 fr.) și care oprește dovada împotriva acestor acte „Actul autentic are deplină credință în privirea oricărei persoane deopre dispozițiunile și convențiunile ce constată”.

Cu tot textul destul de limpede al acestui articol, Jurisprudența franceză sprijinindu-se pe ideea că dolul conrupe totul, a admis dovada cu martori sau prezumțiuni și împotriva actelor autentice: „Le dol et la fraude faisant exception à toutes les règles, un arrêts peut après avoir reconnu le caractère frauduleux d'un acte, admettre la preuve par présomption dont il apprécie souverainement l'existence et la gravité, outre et contre le contenu de cet acte (6).

În afară de aceasta, teoria dolului își are aplicațiunea și în cazul în care convențiunea a fost încheiată între o administrație oarecare și un particular, adică relativ la actele de drept public, precum și în materie electorală, dacă dolul a fost săvârșit de candidat, sau chiar de un terț. În ceace privește legile și decretele, doctrina înclină în sensul că ele nu sunt susceptibile de a fi atacate pentru dol, căci din momentul ce au existat și produs efecte, anulara pe motiv de dol ar turbura siguranța publică (7).

Dacă, după cum am arătat, dovada faptelor materiale constitutive de dol, precum și acea a elementului intențional este posibil să fie făcută prin orice mijloace întrebuintarea în acest scop a scrisorilor obținute pe cale dolosivă este oprită.

Această soluțiune admisă de jurisprudență și doc-

1) Req. 21 oct. 1885, D. P. 86, 1, 403, D. P. 67, 2, 118, D. P. 76, 1, 176.

2) Cass. Buc. I 287-901 B. p 985.

3) Cas. Buc. 132, 21 Fb. 1911 Jurispr. 13-911; Ap. Galați, I. 126, Oct. 3. 88. Dr. 73. 89.

4) Douai I-ère ch. 25 juin. 1845. rap. D. J. G. oblig. nr. 221.

5) Metz 2 avril 1813 rap. D. J. G. oblig. 221 in fine.

6) Req. 28 juin. 1881 D. P. 82, 1, 161; Baudry-Lacantinerie et Barde t. 1 p. 136 nr. 1.

7) Demogue. Oblig. en général t. 1, p. 596 nr. 382.

trină, este în afară de orice discuție, căci se reazimă pe o idee morală. Ar fi cu neputință, să îngădui unei persoane să se folosească de procedee dolosive pentru a putea dovedi și obține în favoarea sa anularea unui act pe motiv de dol (8).

Am văzut în paginile precedente în ce măsură și cum trebuie înțeles ultimul alineat al articolului 960 în care s'a scris principiul că dolul nu se presupune ci trebuie dovedit. Am văzut deasemenea care este valoarea prezumțiunii când este vorba de proba dolului, și am ajuns la concluziunea că elementul intențional, ideea dolosivă, ce în ultima analiză, dat fiind importanța pe care o are în noțiunea de dol se confundă și absoarbe însăși această noțiune, se presupune în principiu.

Suntem în fața unei prezumțiuni de fapt pe care judecătorul o trage dintr'o situațiune determinată.

În afară de această prezumție, sunt situațiuni în cari legea dispensează pe judecător de a mai trage el prezumțiunea, stabilind prin text presupunerea de dol.

Întreaga teorie relativă la minori și incapabili în genere, ce conduce la nulitatea actelor făcute și la protecțiunea legală, precum și la multiplele formalități pe care actul unui incapabil trebuie să-l îmbrace pentru a avea tărie, este așezată pe o prezumție, că incapabilii pot fi ușor victimea dolului. Convențiunea trecută între tutor și minorul ajuns la majoritate este declarată de articolul 419 civil român fără tărie dacă ea a fost făcută înaintea expirării unei luni dela desfacerea definitivă a tutorului. Această precauțiune luată de lege în profitul pupilului devenit major își are origina tot într'o prezumție legală de dol. Motivul acestei protecțiuni este garantarea intereselor pupilului împotriva dolului fostului său tutor. Dacă împotriva acestor dispozițiuni legale tutorul contractează totuși cu fostul său pupil, fapta lui constituie o fraudă, ce e făcută împotriva textelor de lege. În această situațiune apare iar diferența între dol și fraudă astfel după cum am arătat la începutul acestei lucrări. Dintr'o analiză mai amănunțită, rezultă că în fapt nulitatea convențiunii este datorită fraudei tutorului, iar numai prohibițiunea edictată de articol este datorită unei prezumțiuni legale de dol.

Când ne-am ocupat de dolul negativ ne-am oprit și asupra articolului 454 cod comercial, relevând cu acest prilej, existența unei prezumțiuni legale de dol ce rezultă din termenii acestui articol: „Orice declarație falsă sau greșită, orice ascundere de împrejurări sau fapte cunoscute asiguratului dau loc la nulitatea asigurării...”. Această asigurare e nulă chiar când declarația sau ascunderea sunt relative la împrejurări care în realitate nu a avut influență asupra daunei sau pierderii lucrurilor asigurate.

Deasemenea articolul 810 din codul civil român

având corespondentul său în art. 909 francez același cod, stabilește împotriva unor categorii de persoane o prezumție legală de dol: „Doctorii în medicină sau chirurgii, oficerii de sănătate și spîterii cari au tratat pe o persoană în boala din care moare nu pot profita de dispozițiunile între vii sau testamentare, ce dînșii au făcut în favoare-le în cursul acestei boale”.

Această prezumție legală de dol și captațiune a fost declarată de Înalta Curte de Casație franceză „Juris et de jure”, orice probă contrară fiind ca atare exclusă (9).

Deși o prezumțiune legală nu poate să-și găsească aplicațiunea decât în cazurile anume prevăzute de texte, tribunalele franceze au întins această presupunere, declarând că fiica unui medic în favoarea căreia bolnavul testase, atunci când tatăl ei era în condițiunile prevăzute de art. 909, nu poate să dovedească că liberalitatea a avut ca motiv afecțiunea defunctului, a cărui nepoată era în același timp, și care o considera ca propria lui fică (10).

În afară de prezumțiunile legale cari în fapt există prin voința legiuitorului și nu pot fi considerate ca un mijloc de probă ci ca o dispensă de probă, tribunalele de fond au cea mai largă putere să aprecieze și să califice faptele invocate ca dolosive.

În cece privește aprecierea faptelor în raport cu voința victimei, adică, dacă manevrele dolosive au fost determinante pentru încheerea convențiunii, dacă manevrele au emanat dela însuși partea contractantă ori dela un terț, aprecierea raporturilor ce existau între aceste diferite persoane, toate acestea sunt după părerea noastră, de exclusivă competență a tribunalului fondului, fără ca cenzura Curței de Casație să poată avea loc.

„La consideration et l'appréciation des faits constitutifs du dol invoqués comme cause de nullité d'une convention sont dans les attributions exclusives des juges du fond; ils apprécient souverainement la pertinence et la gravité des faits allégués et prononcent sur le point de savoir si les manoeuvres pratiqués ont été l'élément déterminant du contrat” (11).

În cece privește calificarea manevrelor, adică examenul legal al faptelor ce implică o chestiune de drept referitoare la relațiunea dintre materialitatea faptei și ideea cuprinsă în text, s'au format, după cum am amintit în altă parte, două păreri deosebite.

Prima părere însușită de Jurisprudența belgiană și română, crede că aprecierea tribunalului de fond

9) Cass. 7 april 1863, S. 63 1. 172; D. 63, 1, 231. Req. 29 juill. 1891 D. P. 92, 1, 260; Dmolombe t. 18 nr. 548; Laurent t. n. nr. 345; Baudry-Lacantinerie et Collin t. I nr. 474 și în sens contrar. Troplong t. 2 nr. 640.

10) trib. niort. 30 april 1857, D. P. 59, 3, 15.

11) J. Oblig. 200, 224, 225; Req. 23 oct. 1885, D. P. 86, 1, 69. Aubry et Rau 4-eme ed. t. 4 paragr. 443 bis. texte et note 31 p. 304.

8) Cas. civ. 13 iun 1897; S. 1898, 1, 220, 1890, 1, 168.

purtând numai asupra unei chestiuni de fapt e în așa măsură suverană, încât Curtea de Casație nu poate exercita în acest sens nici un fel de control.

Păreră a doua emisă de Curtea de Casație franceză, dacă recunoaște judecătorului fondului puterea exclusivă să examineze faptul calificat dol, își rezervă totuși dreptul de a exercita controlul, atunci când este în discuție caracterul legal al acestor fapte și calificarea lor.

Dintre aceste două păreri, ultima socotim că e mai exactă. În realitate Curtea de Casație nu va avea să controleze dacă faptele s'au produs în condițiile enunțate de instanța de fond. Aceasta e o chestiune de fapt asupra căreia Inalta Curte nu are să se mai oprească. Ceeace Casația va avea să controleze este calitatea juridică pe care o are faptul în raport cu ideea ce domină textul.

Astfel o parte din doctrină și jurisprudență, după cum am arătat, crede că tăcerea pur și simplă poate constitui un dol susceptibil să determine nulitatea convenției. În fața acestei situațiuni netrănsată încă, dacă o instanță de fond atribue reticenței aceeași calitate, Curtea de Casație ar fi în drept — fără a mai controla dacă faptul negativ al tăcerii s'a produs — să hotărască în raport cu ideea închisă în text, dacă tăcerea pur și simplă poate fi înglobată în dispozițiunile articolului respectiv, dând loc ca atare la toate consecințele ce decurg din lege.

Îată deci în ce sens și cum controlul Curței de Casație e legitim și chiar necesar.

În ceea ce privește persoanele ce pot cere nulitatea, evident că acest drept aparține în principal victimei dolului. Conform regulei de drept „nemo auditor propriam turpitudinem allegans” autorul dolului n'ar avea dreptul să ceară nulitatea convenției pentru fapta sa. Asupra acestui punct de vedere discuțiunea ni se pare posibilă, căci prin nulitate se revine la o situație anterioară, liberă de dol, ceea ce e și moral și corespunzător interesului public. Evident că nulitatea ar fi condiționată existenței reale a dolului, și chiar interesului victimei.

Tribunalele franceze înclinând în această direcție au hotărât că în cazul în care a intervenit un concert fraudulos între două persoane în scopul de a înșela un terț, nu numai terțul are acțiunea în nulitate, ci însuși autorii dolului (12).

Ceeace a urmărit această jurisprudență este de a ușura înlăturarea unei daune în detrimentul unei persoane. Această daună de obicei este de ordin material, însă acțiunea în nulitate e dată și în cazul în care din dol nu ar fi isvorât decât un prejudiciu moral. Astfel acțiunea a fost admisă unei persoane care prin dol a fost determinată să accepte

serviciul de agent al unei societăți puțin onorabile (13).

În linii generale, trebuie să menționăm că din ansamblul jurisprudențelor rese că tribunalele au adoptat față de dol o tendință subiectivă, considerând dolul nu atât în raport cu fapta dolosivă, cât în raport cu discernământul și posibilitatea de control a victimei.

Am văzut din cele expuse care a fost obârșia dolului civil. Am văzut deasemenea că nașterea delictului de dol se datorește unei necesități impuse de evoluțiunea civilizațiunei romane, evoluțiune efectuată în cadrul gândirii filozofice și juridice ce s'a manifestat cu atâta strălucire către sfârșitul republicei. Din acest *dolus malus* creat de pretor pentru apărarea voinței devenită elementul esențial al convenției, a isvorât acțiunea de dol ce coprindea la oaltă atât caracterele acțiunei civile cât și acelea ale acțiunei penale.

Astfel cum există și funcționează dolul în legislațiunile moderne, el apare ca o moștenire directă din concepția romană. Evident, dealungul vremii el a suferit oarecari modificări, dar fondul delictului a rămas același.

Ideea juridică ce stă la temelia noțiunei de dol este culpa. Dolul este culpa grea iar nu un fapt asimilat culpei greie. De aci rezultă că asigurarea împotriva dolului este cu neputință (14), precum este cu neputință înserarea într'o convenție a unei clauze de neresponsabilitate (15).

Din ideea că dolul este o culpă grea rezultă că nulitatea convenției contractată sub imperiul dolului ar putea fi obținută și pe baza articolului 998 civil (1382 fr.).

În realitate manevra dolosivă este o faptă ce cauzează altuia o pagubă, prin urmare obligă pe cel ce a făptuit-o să repare prejudiciul. Care este în acest caz prejudiciul? Nu poate fi altul decât încheerea convenției. Altă reparație mai adecvată prejudiciului cauzat nu poate fi decât distrugerea a însuși convenției sau actului încheiat sub imperiul dolului.

Pentru dolul incident gradul și natura culpei e la fel prin ideea dolosivă ce conține. Reparațiunea pagubei cauzate de această culpă, constă în modificarea condițiunilor în cari convenția s'a încheiat, căci aceste condițiuni au fost determinate de o faptă prejudicioasă.

Teoria dolului, alături de teoria culpei apare prin urmare ca făcând în bună parte dublă întrebuin-

13) Salleilles, décl. de volonté p 53 nr. 5.

14) Cass. Req. 12 dec. 1893, S. 96, 1, 91. S. 1876, 1, 337 cu nota lui Lablé.

15) Cass. civ. 28 oct. 1903 S. 1904, 1, 437.

tare. Rațiunea principală a introducerii ei în cod se datorește tradițiunii. La Roma era necesară căci teoria culpei în forma ei actuală, nu exista (16).

NICOLAE G. VRABIESCU

Doctor în Drept dela Paris. Avocat

PENTRU SALVAREA MAGISTRATURII

Lovitura de grație

Art. 18 din legea judecătorilor de ocoale, prevede că judecătorii după 6 ani vechime în grad vor „putea” fi (de ce nu vor fi?) înaintați pe loc la gradul de președinte, iar după alți 6 ani la acel de consilier, primind și salariile respective.

Douăzeci de ani au trăit magistrații sub această speranță a înaintării viitoare, dar acum, prin legea armonizării (vai, ce armonizare!) vor putea fi înaintați, însă în loc de salariul gradului, vor primi numai un mic băcșiș.

Și ce nevoie au satele de adevărați judecători!

Viața la țară e grea, mai ales când ai copii la școală, ea devine un chin cu salariile actuale. Aproape întreaga leafă merge la gazde și pe drumuri. Departe de beneficiile și plăcerile orașului, departe de mediu select și cult, unii s'au resemnat, găsind mulțumirea sufletească în conștiința împlinirii datoriei către neam și patrie în vremuri enorm de grele. Aveau magistrații cel puțin o mângâiere, vor fi înaintați pe loc președinți și consilieri, primind odată și ei lefuri morale, căci cele de azi sunt imorale. Iată că și această speranță li s'a nărui! Peste sărăcia noastră de azi, răpirea drepturilor apare ca o adevărată lovitură de grație. S'a strigat în Parlament pentru mântuirea magistraturii, guvernul însă care conduce destinele României Mari în 1927 a zis că, magistraților înaintați pe loc, le dăm numai gradul, nu și salariul integral al gradului.

Săraca armonizare!

În ultimii ani sunt magistrați care s'au culcat flămânzi, totuși așteptau și sperau zile mai bune, acum însă, în locul speranței se întinde pustiul demoralizării, căci ce rost este să dai omului rangul fără salariu? Pentru ce muncim dacă Patria ne tratează astfel? Sau, ce e vinovată Patria de gustul unora care poate nu pricep importanța justiției în țară? Va să zică art. 18 din legea jud. ocoale e modificat! Ei bine, așa este

16) Reparațiunea daunei ilicite (damnum injuriam datum) prevăzută de legea Aquilia, nu era acordată, ca în dreptul modern, în toate cazurile în care s'a produs un prejudiciu injust. Ea nu era acordată decât în trei cazuri determinate: 1) Pentru moartea sclavilor sau animalelor, 2) În anumite condițiuni, când rezultă o pagubă pentru un creditor prin fapta unui debitor, 3) Pentru rănirea sclavilor sau animalelor. În afară de acestea, dauna trebuia să fi fost înfăptuită în condițiuni speciale și determinate ca: 1) Corpore et corpori, 2) Prejudiciul să fi atins direct obiectul. 3) Ca din această ațingere să fi rezultat o pagubă pentru proprietar.

Deși dreptul posterior a lărgit mult acest sistem, și cu toate că mai târziu era acordată pe căi deturnate o acțiune pentru aproape toate cazurile, totuși legislațiunea romană nu cunoștea ideea fundamentală a legislațiunilor moderne din care isvorăște principiul că orice faptă a omului care cauzează altuia un prejudiciu; obligă pe acela din a cărui greșală s'a ocazionat, să-l repare (Girard, Dr. Domain ed. V p. 414 și urm.).

o pură bătaie de joc, fiindcă după ce ne a ținut 20 ani cu speranța unui salariu mic, acum, cu o singură trăsătură de condei, asistăm la răpirea unor drepturi, la violarea unui contract între magistrați și Stat bazat pe o lege care garantează înaintarea și salariul!

Plutim în haos, în nesiguranță, căci mâine, cu sistemul desființării dispozițiilor pentru buna selecționare a magistraților, putem asista la alte suprimări de drepturi.

Pentru ce se mențin drepturile magistraților înaintați azi pe loc, iar nu și a acelor care vor fi înaintați mâine?

Hotărât, ochii păturii conducătoare actuale sunt închisi, fiindcă contribuie la demoralizarea magistraților ce au dreptul înaintării pe loc, la înfometarea și micșorarea puterii lor de muncă, la strivirea prestigiului lor, fapt care conduce la slăbirea puterii de rezistență a unui neam!

S'a violat unul din drepturile justiției naționale românești!

TRAIAN ROMULUS SCRIBAN

Președintele Judecătoriei Herța-Doroboi

INALTA CURTE DE CAS. ȘI JUSTIȚIE S. I

Audiența dela 4 Noembrie 1925

Președinția d-lui EM. MICLESCU, președinte

Ministerul de Interne cu moara Steaua

Decizia No. 8224.

Împrumut de lucruri fungibile. Imposibilitate pentru debitor a le restitui în natură la scadență. Debitorul este achitat plătind valoarea lucrului la epoca scadenței. Art. 1585, 1073 și 1100 c. civ.

În cazul când împrumutatul se găsește în imposibilitate, dintr'o cauză de forță majoră, de a restitui creditorului la scadență, în natură, lucrul fungibil primit cu împrumut, dânsul — împrumutatul — nu poate fi obligat, conf. art. 1585 cod. civ., de cât la plata valorii lucrului la epoca scadenței, iar nu la aceia dela data executării hotărârii de condamnare.

Art. 1585 cod. civ., care fixează această normă, face excepție la dispozițiunile generale prevăzute de art. 1073 și 1100 cod. civ., conform cărora creditorul este în drept a pretinde și nu poate fi silit a primi, decât ceece i se datorește; — excepție justificată prin imposibilitatea celui împrumutat de a-și executa obligația la termen și bazată pe intenția prezumată a părților de a primi regimul fluctuațiunii de valoare numai până la epoca scadenței.

Curtea,

După citirea raportului făcut în cauză de d. consilier C. Sărățeanu. Ascultând pe d-nii adv. Al. Otulescu, I. Valjean și Gh. M. Dumitrescu pentru recurent și d. adv. D. Micescu pentru intimat, și

Deliberând,

Asupra opozițiunii făcute de Ministerul de Interne contra deciziei Nr. 1558 a acestei Inalte Curți prin care i s'a respins, ca nesuștinut recursul ce a introdus contra dec. 360-924 a Curții de apel București, s. I-a;

Văzând motivul III de recurs în cuprinderea următoare:

„Exces de putere, nemotivare, violarea art. 1585 codul civil.

justificată prin imposibilitatea celui împrumutat de a-și executa obligațiunea la termen, obligă pe creditor să primească valoarea în bani a lucrului în locul lucrului însuș, fiindcă, cum s'a spus mai sus, intențiunea prezumată a părților a fost să primească regimul fluctuațiunii de valoare numai până la acea dată, fără a-l mai prelungi pentru nici una din ele și peste scadență, astfel că dacă, spre exemplu, în speță, grâul ar fi scăzut de valoare după scadență și după ce imposibilitatea de restituire a dispărut, Moara Steaua eră în drept să refuze totuși plata în natură și să reclame valoarea în bani după prețul grâului la data scadenței, soluțiune echitabilă pentru cel împrumutat ca și pentru împrumutător, și în conformitate cu acceptarea rizicurilor pentru ambii contractanți;

Considerând că, în speță, Curtea recunoaște existența unei împiedicări de forță majoră din partea Statului de a-și îndeplini obligațiunea de restituire la termen; că în loc de a cerceta conform dispozițiunilor precise ale art. 1585 cod. civ., care eră valoarea grâului la epoca scadenței și de a obliga pe Stat la plata acelei valori, numai printr'o vădită călcare a textului citat, instanța de fond a putut îndatoră pe Minister să restituie în natură grâul luat cu împrumut, sau, în caz contrar, să-l oblige la plata valorii lui alta decât aceea prescrisă de lege;

Că dar acest de al treilea motiv de casare fiind întemeiat, și fără a mai fi nevoie să se examineze și celelalte motive, recursul urmează a fi admis, cassându-se deciziunea Nr. 360-1924 a Curții de apel București, s. I-a;

Pentru aceste motive, Curtea, admite recursul, casează, etc.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI, S. III

Audiența dela 28 Martie 1927

Președinția d-lui S. GOGĂLNICEANU. Președinte

Carol și Francisc Mendell cu Maria Rech și Primul Procuror Trib. Prahova

Deciziunea Corecțională No. 93

Minor neemancipat condamnat pentru crimă. Răspunderea civilmente a tatălui. Legea statutului personal. Libertate deplină minorului. Nesupraveghere. Nedovedirea imposibilității împiedicării faptului prejudiciabil. Art. 1309 c. c. austriac. Art. 1000 c. c. rom.

Tatăl unui minor neemancipat lăsat cu desăvârșire liber în altă localitate decât a sa, fără a-l fi dat în supravegherea cuiva, și care nu dovedește că n'a putut împiedica faptul prejudiciabil, este, potrivit art. 1000 c. civ., responsabil civilmente de crima comisă de fiul său minor.

S'au ascultat d-ni avocați Paraschivescu-Bălăceanu din partea părții civile Maria Rech, d-l Economu din partea inculpatului Carol Mendell și R. Rosetti și L. Oanea din partea responsabilului civilmente Francisc Mendell, cum și pe d-l procuror C. Prodan, în concluziuni, care a cerut majorarea pedepsei inculpatului și respingerea apelurilor inculpatului și a celorlalți.

Curtea, deliberând:

Asupra apelurilor făcute de către inculpatul Carol Mendell, de d-l Prim procuror al Trib. Prahova, de către partea civilă Maria Rech și de către responsabilul civilmente Francisc Mendell în contra sent. penale cu Nr. 496 din 926 a Trib. Prahova secția IV-a.

Având în vedere susținerile orale și scrise ale părților, actele din dosar și concluziunile d-lui Reprezentant al Ministerului Public.

Având în vedere că tribunalul prin sentința apelată a condamnat pe Carol Mendell la zece ani de zile închisoare corecțională și să plătească părții civile Maria Rech, suma de lei 300.000, despăgubiri civile pentru faptul prevăzut și pedepsit de art. 225, 227 și 232 al. I, cod. penal, combinat cu art. 63 cod. pen.

În ce privește apelurile făcute de către inculpatul Carol Mendell și Parchetul Trib. Prahova,

Având în vedere motivele din sentința apelată pe care Curtea găsimu-le întemeiate le adoptă, iar textele legii reproduse în sentință, fiind bine aplicate le menține.

Că așa fiind, Curtea urmează a le respinge ca nefondate, găsim că pedeapsa dată de prima instanță este bine proporționată în raport cu faptul comis.

În ce privește apelul făcut de responsabilul civilmente.

Apelantul responsabil de daune civile a susținut în prim loc că nu pot fi aplicabile dispoz. art. 1000 c. civ. și disp. art. 1308 și 1309 din codul civil austriac, căci instanțele judecătorești, în ceea ce privește statutul persoanelor care guvernează raportul dintre părinți și copii, trebuie a avea în vedere statutul personal iar nu statutul locului unde s'a comis crima sau delictul

Considerând că este adevărat că pentru a vedea care este răspunderea tatălui în ceea ce privește faptele copilului său minor, aceasta este regulată de statutul personal iar nu de legea locului unde s'a comis delictul sau crima.

Considerând că apelantul a invocat în apărarea sa art. 1308 și 1309 din codul civil austriac și legea tutelară Nr. 20 din 1877 art. 3 și 4.

Considerând că toate aceste texte de lege din codul austriac invocate de apelant nu pot exonera de plata daunelor pe apelant.

În adevăr, art. 1308 nu-și poate avea aplicarea în speță de oarece după cum s'a arătat mai sus, victimei nu i se poate imputa nici o culpă în ceea ce privește crima comisă de inculpatul de azi.

Asemeni art. 3 și 4 din legea tutelară iarăși nu pot fi invocate de apelant deoarece în ele se tratează despre minori care au 16 ani și care pot fi declarați majori sau emancipați, ori din toate actele și din susținerile părților, nu s'a făcut proba și nici nu s'a cerut a se face că în adevăr inculpatul minor Carol Mendell a fost declarat emancipat de tribunal conform art. 4 invocat din legea austriacă și cu formele prevăzute acolo.

Considerând că pe baza art. 1309 cod civil austriac invocat de apelant, tocmai cererea părții civile de a fi condamnat la despăgubiri civile apelantul Francisc Mendell cată a fi admisă pentru următoarele motive: Art. 1309 cuprinde în sine același principiu de drept ca și art. 1000 cod. civil român căci prin acest art. 1309 se declară că e obligată la despăgubiri persoana căreia i se poate atribui daune pentru omisiunea supravegherii asupra acelor persoane cărora le sunt date în pază.

Considerând că în paza părinților este dată și aceea a copiilor lor minori.

Considerând că este adevărat, că părinților unor asemenea copii nu li se pot atribui o culpă când copiii fiind dați în îngrijirea altor persoane ar comite în acest timp o crimă sau delict cum ar fi când sunt dați la o școală, la un meșteșug, etc. în acest caz răspunderea cade asupra altora.

Considerând însă că, în speță, rezultă din contra din dosar complectă vină a părintelui minorului inculpat, anume de a fi lăsat cu desăvârșire liber pe fiul lor în altă localitate decât a lor, fără a-l fi dat în supravegherea cuiva, lăsându-l pur și simplu liber să facă ce va voi el, în cât acesta nefiind supravegheat de nimeni, a putut să vândă automobilul ce-l avea, să plece la București, să comită crima pentru care este dat în judecată, așa că acestei lipse de supraveghere a părintelui se datorește tocmai urâta faptă făcută de Carol Mendell.

Că numai dacă inculpatul minor Carol Mendell nu ar fi lo-

Chiar dacă s'ar admite că Statul era ținut de obligațiunile rezultând din art. 1585 codul civil încă el nu putea fi condamnat să plătească valoarea grâului din momentul restituirei efective.

În adevăr este generalmente admis că imposibilitatea de a restitui în natură lucrul împrumutat la termenul stipulat poate să fie sau o imposibilitate absolută sau numai una relativă. Este imposibilitate relativă ori de câte ori pentru restituirea lucrului în natură, împrumutatul încearcă dificultăți atât de grave încât este de presupus că asemenea dificultăți n'au putut intra în intențiunea părților când au încheiat contractul de împrumut.

În speță, este constant în fapt că din cauza războiului Statul se găsea într-o imposibilitate absolută de a restitui grâul la termenul stipulat; iar, în urmă, după încetarea ostilităților, restituirea devenise extrem de grea din cauze inerente stărei de după război ce nu pot fi imputate Statului, ceace echivalează cu o imposibilitate relativă de restituire.

Curtea de fond violează deci art. 1585 codul civil atunci când sub pretext că nu ne-am găsi în cazul unui împrumut de corp cert și determinat, refuză Statului dreptul de a restitui valoarea grâului calculată după timpul când urma să se facă restituirea, deși era netăgăduit că, din cauza războiului, Statul se găsea într'un caz de forță majoră care atrăgea o imposibilitate absolută de restituire la termen; în același timp Curtea comite un adevărat exces de putere atunci când nu recunoște existența imposibilității relative de restituire rezultând din circumstanțe post-belice în care se găsea țara, afirmând, fără nici o motivare, că prin încetarea ostilităților s'ar fi restabilit situațiunea normală, ceace este o afirmațiune închipuită pe deantregul.

Având în vedere deciziunea atacată cu recurs din care rezultă că intimata, Moara Steaua, chemată în judecată pe Ministererele de Interne, de Domenii și de Finanțe spre a fi obligate să-i restituie în natură 500 vagoane grâu, date de către intimata Comisiunii de Aprovizionare din 1916, cu titlul de împrumut, sau, în caz contrar, să fie obligate Ministererele să-i răspundă valoarea acelei cantități de grâu și anume 22.500.000 lei;

Că Tribunalul Ilfov s. IV-a, prin sentința Nr. 749-924, a reținut în cauză numai pe Ministerul de Interne, în calitate de autoritate tutelară a Comisiunii de aprovizionare care a contractat împrumutul, scoțând din cauză celelalte Ministerere, și a admis acțiunea reclamantei „Moara Steaua” obligând pe Ministerul de Interne să-i restituie 500 vagoane grâu, sau să-i plătească valoarea lor de lei 22.500.000;

Având în vedere că în contra acestei sentințe s'a făcut apel de ambele părți și Curtea, însușindu-și faptele și motivele din sentința Tribunalului, prin deciziunea Nr. 360-924, din 10 Decembrie, a respins ambele apeluri, luând numai act de declarațiunea reclamantei că-și rezervă dreptul de a formula o cerere suplimentară în cazul când cu suma de lei 22.500.000 lei nu se va putea cumpăra totalitatea celor 500 vagoane date cu împrumut;

Având în vedere că instanțele de fond constată, în fapt, că, în Iunie 1916, între Ministererele de Interne, de o parte, reprezentat prin secretarul său general și prin mai mulți membrii a Comisiunii de Aprovizionare, și Moara Steaua, de altă parte, a intervenit o convențiune, prin care aceasta din urmă se obligă să furnizeze acelei Comisiuni 500 vagoane grâu, cu obligațiunea pentru Minister de a le restitui în natură peste 3 luni, adică la 8 Septembrie același an; că predarea acestor 500 vagoane către Comisiunea de Aprovizionare s'a efectuat;

că, însă, survenind războiul în August 1916, Ministerul s'a găsit în imposibilitate de a face restituirea la termenul pentru care se obligase; că, în Iulie 1918, atunci când țara se află încă sub ocupație, „Moara Steaua” a somat pe Minister să restituie vagoanele de grâu ce-i fuseseră predate și, nefiind satisfăcută, a intentat acțiunea de față;

Având în vedere că, prin cel de al treilea motiv de casare, Ministerul susține, așa cum s'a apărut înaintea Curții de apel, că nu poate fi condamnat la altceva decât la o sumă de bani reprezentând valoarea grâului la epoca scadenței (18 Septembrie 1926) iar nu la valoarea sa din momentul executării, cum a hotărât Curtea de apel; că numai prin violarea art. 1585 cod. civ. Curtea ca și Tribunalul au putut să se oprească la această soluțiune;

Având în vedere că Curtea, analizând caracterul convențiunii din 8 Iunie 1916; constată că ea întruște toate elementele unui contract de împrumut de lucrări fungibile;

Având în vedere că, conform art. 1585 cod. civ., în caz de imposibilitate de a restitui la timpul stipulat lucrurile luate cu împrumut, împrumutatul va plăti valoarea lor, calculată după timpul și locul în care urmă a se face restituirea;

Că deși Curtea cât și Tribunalul constată că la epoca scadenței, Ministerul se găsea, din cauza războiului, în imposibilitate de a-și executa obligațiunea de restituire, totuși refuză să aplice prescripțiunile art. 1585 sus citate, motivând, în primul loc, că imposibilitatea de care vorbește art. 1585 ar fi numai o imposibilitate absolută, aplicabilă la un împrumut de comodat, iar nu împrumuturilor de lucruri fungibile cari se pot oricând înlocui; că Ministerul, după încetarea ostilităților putea să găsească cantitatea de grâu necesară pentru a-și executa obligațiunea; că deși a fost pus în întârziere de reclamantă, a refuzat totuși restituirea și dar numai poate invoca dispozițiunea din art. 1585 c. civ. chiar dacă s'ar admite că acest text se aplică și imposibilității relative de a restitui lucrurile luate cu împrumut;

Considerând că textul art. 1585 este formal și se referă la contractul de împrumut iar nu la acel de comodat, regulile pentru fiecare din aceste contracte găsindu-se în capitole deosebite;

Că rațiunea juridică a dispozițiilor ce cuprind de acel articol constă în natura însăși a împrumutului de consumațiune, unde valoarea lucrurilor, ce fac obiectul împrumutului, este supusă la fluctuațiuni și legiitorul, interpretând intențiunea părților, presupune că ele au prevăzut aceste variațiuni și au primit riscul lor; că însă atunci când imposibilitatea de restituire, ca în speță, provine din o cauză de forță majoră, legiitorul a înțeles să limiteze acest rizic până la epoca scadenței, și a dispus ca în asemenea împrejurare, lucrurile, neputând fi restituite la termen, împrumutatul „va plăti” valoarea lor din momentul scadenței, indiferent dacă împiedicarea a dispărut mai pe urmă, nevoind să prelungească riscul celui împrumutat timp nedeterminat până la epoca posibilității unei restituiri efective și transformând astfel obligațiunea de restituire în o obligațiune de plata valorii lucrului din momentul scadenței;

Considerând că deși, conform art. 1073 și 1100 c. civ. creditorul este în drept a pretinde, și nu poate fi silit a primi, decât ceea ce i se datorește, totuși art. 1585 făcând o excepțiune la acest principiu,

cuit cu tatăl său din cauză că acesta l'ar fi dat la vreun meșteșug, la o școală, cum s'a zis mai sus, numai în această situație s'ar fi putut prevala răspunzătorul daunelor civile de al. 2 al art. 1000 c. civ., invocat de al doilea apărător al său.

Că, deasemenea nefăcându-se nici dovada de către părințele inculpatului că el n'a putut împiedica faptul prejudiciabil, susținerea sa de a fi apărat în totul de orice despăgubiri civile, este nefondată.

Considerând însă că Curtea apreciind asupra sumei daunelor acordate părții civile o găsește prea mare și o reduce la 100.000 lei.

Că pentru aceste motive, apelul făcut de responsabilul civilmente, se admite în parte, respingându-se ca nefondat apelul părții civile.

Pentru aceste motive, Curtea respinge apelul inculpatului și al părții civile și al Parchetului și admite apelul responsabilului civilmente.

(ss) S. Gogălniceanu, N. Jac Constantinescu, Lerescu.

TRIBUNALUL COVURLUI SECȚIA I-a

Audiența dela 11 Ianuarie 1927

Președinția d-lui G. P. SCHEIANU. Prim-președint

Asociațiuni. Modul lor de dobândirea personalității juridice potrivit legii din 6 Februarie 1924.

Asociațiunea ale cărei statute nu prevăd un scop bine determinat și ca atare nu dă posibilitate Statului să-și exercite dreptul său de control asupra activității ei, putând constitui un pericol permanent pentru siguranța Statului, nu poate obține personalitatea juridică potrivit legii din 6 Februarie 1924.

Tribunalul

Asupra cererii făcute de I. Făinaru și Iacob Silberstein prin petițiunea înreg. la No. 26.482-926, de a se înscrie în registrele Tribunalului așezământului cultural „Max Nordau”.

Având în vedere actele constitutive, statutele societății și procesele verbale ale adunării generale din 31 Iulie 1926.

Având în vedere avizul Ministerului de Instrucțiune cu No. 36.574 din 27 Octombrie 1926, prin care se opune la acordarea personalității juridice pe motiv că o societate culturală chiar minoritară trebuie să aibă și preocupări de ordin național. Văzând că față cu această opunere s'a modificat statutul așezământului cultural, în sensul că, de unde în primul statut să prevăzuse ca scop, răspândirea culturii generale prin bibliotecă și conferințe, de data aceasta s'a prevăzut ca scop: răspândirea culturii Universale și în special a culturii generale românești;

Având în vedere că legiuitorul din 1924 preocupat de faptul înmulțirii peste măsură al asociațiilor și fundațiilor de tot felul — mai ales în urma alipirii țării surori — și cum multe din ele din cauza elementelor dispartate ce le compuneau puteau avea la un moment dat o influență și un rol covârșitor asupra mersului regulat al vieții de stat, a căutat să reglementeze în cadrul legii persoanelor juridice, asociațiile și fundațiile existente până la această dată, iar pentru cele cari se vor înființa în viitor a cerut îndeplinirea anumitor condiții, dând Tribunalulelor sarcina de a examina cu multă grijă și atențiune dacă asociațiile și fundațiile ce vor cere recunoașterea personalității lor juridice îndeplinesc sau nu condițiunile legale;

Având în vedere că din examinarea legii persoanelor juridice precum și din cercetarea cererii făcute de I. Făinaru și Iacob Silberstein în calitate de imputerniciți ai așezământului cultural Max Nordau se constată că acest așezământ la data votării legii din 1924 nu avea existența legală, așa că trebuia să ceară recunoașterea personalității juridice, iar nu înscrierea sa în registru special al tribunalului cum a făcut prin pe-

tițiunea înreg. la No. 26.482-926 încât din acest punct de vedere cererea prezentă urmează să fie respinsă ca neregulat făcută;

Considerând că în ipoteza când imputerniciții așezământului Max Nordau ar fi înțeles să ceară recunoașterea personalității juridice a acestui așezământ și ca o consecință înscrierea în registru special al Tribunalului, ceea ce nu rezultă din cererea introductivă de instanță, urmează că în această ipoteză să examinăm dacă sunt îndeplinite condițiile legale;

Considerând că din combinarea art. 3, 6, 9, 15, 32 și 34 din lege rezultă că o dată cu recunoașterea personalității juridice legiuitorul a cerut ca obiectul să fie licit, să nu contravieze ordinii publice sau bunurilor moravuri, iar în statute să figureze neapărat, între alte condiții anume specificate în textul art. 34, obiectul și scopul asociației care voeste a dobândi personalitatea juridică, pentru ca statul prin organele sale de control să poată urmări dacă acțiunea asociațiilor și fundațiilor se desvultă în direcția scopului ideal ce le-a fost atribuit, cu alte cuvinte dacă se urmărește cooperarea la progresul social și civilizator al țării, sau dacă la adăpostul personalității juridice recunoscute nu se propagă ura sau se tinde la acțiuni subversive și distrugătoare ale țării sau organizării statului;

Considerând că acest drept de control și de supraveghere ce și-a rezervat statul în interesul superior al dezvoltării și siguranței sale, care a existat în toate timpurile și care se justifică prin însuși dreptul de creație a persoanelor juridice, n'ar putea să se exercite efectiv dacă scopul asociațiilor n'ar fi precizat și lămurit expres în statute și de aceea a lăsat la înțelapciunea tribunalelor să observe dacă la data când se cere recunoașterea juridică, toate condițiile sunt îndeplinite și în special dacă scopul este bine determinat;

Considerând că în speță, fără a ne mai întreba ce se urmărește prin „*scopul intim*” din statute și prin dispoziția din art. 53 din statut prin care în caz de dizolvare inventarul și averea se va preda Comunității israelite, observăm numai că scopul societății nu este de loc determinat, fiindcă primul scop „*răspândirea culturii generale*” trecut în primele statute echivalează cu nimic precis și nedeterminat în sensul legii; aceste cuvinte bombastice au fost de natură să determine pe Ministerul de Instrucție să se opună la recunoaștere, pe motiv că o societate culturală chiar minoritară trebuie să aibă și preocupări de ordin național;

Având în vedere că în urma acestei opuneri s'a modificat scopul societății în sensul că se urmărește răspândirea culturii universale și în special a culturii generale românești;

Considerând că nici această modificare nu satisface cerințele legii, fiindcă nu este decât o prafrazare a primului scop tot așa de bombastică și nedeterminată care nu dă posibilitate statului să-și exercite efectiv dreptul de control spre a se putea vedea dacă la adăpostul acestei personalități juridice nu se propagă, o dată cu cultura generală ura de clasă, de naționalitate etc. ceea ce de sigur constituie un pericol permanent pentru siguranța statului.

Pentru aceste motive, redactate de noi Primul Președint. În virtutea legii și de acord cu concluziunile Ministerului Public. Respinge.

(ss) G. P. Scheianu.

Prim Greșier (ss) G. D. Gheorghiu

NOTA. — Cu cât un Stat are o populațiune compusă din elemente mai variate ca naționalitate — fie ele chiar în mică proporție față de cetățenii majoritari — cu atât mai în drept este să reglementeze și să controleze diferitele organizațiuni ce se desvultă în sânul său, întrucât în afară de chestiunile ilicite și contra bunelor moravuri, s'ar putea ca sub masca diferitelor scopuri naționale, de binefacere sau de interes public, să se ascundă adevărate focare subversive, de dezordini sociale sau antinaționale, iar agenții ordinii și ai

forme de guvernământ să se găsească paralizați în măsurile de control față de firma onorabilă a unei asemenea asociațiuni ce a reușit a-și dobândi personalitatea juridică.

Aceste măsuri sunt cu atât mai pe deplin justificate când numărul asociațiunilor compuse din elemente dispartate se vede a fi crescut considerabil într'un anumit interval relativ scurt, fără ca această mișcare să aibă vre-o justificare îmbucurătoare.

În această situațiune s'a găsit legiuitorul nostru la 1924 când s'a votat legea persoanelor juridice creată în scopul arătat mai sus.

Prin dispozițiunile ei legea crează diferite condițiuni ce trebuiesc a fi îndeplinite de asociațiunile și fundațiile (care fiind create și organizate de particulari spre satisfacerea intereselor lor sunt considerate persoane juridice de drept privat) ce vor cere recunoașterea personalității lor juridice. Aceste condițiuni însă — oricât de chibzuite ar fi ele — nu cu greutate pot fi îndeplinite numai în aparență, iar în fond societatea să aibă un scop tocmai din acelea ce în dorința legii a fost să fie împedecate. Și atunci spre a se da o cât mai mare garanție, recunoașterea ca persoane juridice a acestor societăți s'a atribuit puterii judecătorești, deci tribunalelor revine partea cea mai dificilă, trebuind a examina cu multă atenție și tact scopul adevărat urmărit de o asociație ce dorește această recunoaștere spre a-și da hotărîrea, care față de elementele de apreciere ce pot fi adesea împleticite și insuficiente, devine o însărcinare foarte delicată. Așa dar nu este suficient ca Tribunalul să constate că formele și cerințele legii sunt îndeplinite (Tr. Fălticeni, 248-1924, *Jurisprudența Generală* 1925, op. 618), dar trebuie să mai constate și deci să-și motiveze convingerea, că asociația merită să aibă capacitatea juridică, căci nici o asociație cu scopuri tendențioase nu le va desvălui fățiș prin statutul ei, ci va rezulta numai printr'o serioasă analiză a elementelor de fapt. Iar dacă asociația are un scop ce corespunde unor foloase patrimoniale și nu are un caracter pur ideal corespunzător intereselor generale ale colectivității, sau numai ale unei categorii sociale, ori intereselor personale fără caracter patrimonial al asociațiilor, cererea de recunoaștere iarăși va avea soarta de a fi respinsă față de disp. categorice ale art. 1 și 31 din lege. (C. A. Chișinău I, 355 din 1924 *Jurisprudența Generală* 1925, speța 191).

Față de art. 2 al. 1) din lege, ce este aplicarea principiului stabilit prin art. 1 din c. civ. persoanele juridice de drept privat existente la data promulgării legii din 1924 vor continua să funcționeze potrivit dispozițiunilor, hotărîrilor sau actelor care le-au constituit, așa dar o comunitate evreiască dintr'un oraș va fi recunoscută ca persoană morală existând ca atare din vechime (Jud. Herța-Dorohoi 404 din 1925 cu nota d-lui președinte Tr. R. Scriban *Jurisprudența Generală* 1925, speța 2132) dacă va stabili acest drept din vechime.

Sentința ce o redăm mai sus printr'o chibzuită argumentare și analizând judicios elementele de fapt ajunge la o soluțiune în perfectă armonie cu principiile și scopul urmărit prin legea pentru persoanele juridice.

Galați, 8 Aprilie 1927.

A. L. V.

TRIBUNALUL ILFOV, SECȚIA III

Audiența dela 3 Iulie 1926

Președinția d-lui I. CERNĂȚEANU, Președinte

Petre I. Pop. cu I. Culea ș. a

Jurnal No. 12597

Apel în contra unei cărți de judecată introdus anterior datei de 15 Septembrie 1925. Respins ca nesustinut. Opoziție. Dacă este admisibilă în principiu. Soluțiune afirmativă. Art. 34, 43 și 58 din legea accelerării judecăților și 157 pr. civ.

Instanța de opoziție nefiind în realitate o instanță nouă, cum este instanța de apel sau recurs, ci continuarea aceleiași instanțe, iar art. 58 din legea accelerării judecătorilor prevăzând că acțiunile intentate anterior promulgării acestei legi și apelurile anterioare datei de 15 Septembrie 1925 se vor judeca după vechea lege, însemnează că dreptul de opoziție contra sentințelor pronunțate asupra unor asemenea acțiuni și apeluri este păstrat de legea accelerării.

S'au ascultat d. avocat Metaxa din partea intimatului I. Culea, și d-nii avocați Partenie și Corian pentru oponentul P. I. Pop și

Tribunalul,

Asupra incidentului de inadmisibilitate a opoziției conform dispozițiunilor lege pentru unificarea procedurii și accelerarea judecăților din 19 Mai 1925, ridicat de intimat.

Având în vedere că în principiu legile relative la organizarea judecătorească competență și procedură, cuprinzând formalități și reguli edictate în interesul ordinii publice și al unei administrațiuni a justiției sunt imediat aplicabile din chiar momentul promulgării lor, că prin urmare și referindu-ne la speță, legea în vigoare în momentul pronunțării unei hotărâri este aceea care determină căile și modul de a o atacă.

Considerând însă că adesea însăși aceste legi pentru evitarea dificultăților cari fatal s'ar ivi în distribuirea justiției, din cauza punerii în imediata lucrare (vez E. Glasson-Precis de Procedure civile I. o. I. pag. 13 No. 17), precum și pentru salvarea drepturilor câștigate (idem pag. 15 Nr. 18) deroagă ele însăși dela aceste principii și edictează dispozițiuni cari înlătură sau suspendă aplicațiunea lor în asemenea împrejurări.

Având în vedere că aceste măsuri tocmai, pentru rațiunile arătate, au fost luate și de legiuitorul procedurii accelerate cu privire la dreptul de opoziție fie în primă instanță, fie înaintea instanței de apel în contra sentințelor pronunțate în acțiuni sau apeluri judecate conf. vechei proceduri.

Considerând într'adevăr că trebuie înlăturată în cauză aplicațiunea art. 34 și 43 din noua lege.

Considerând că din așezarea acestor texte în corpul legii precum și din legătura lor logică cu dispozițiunile ce le preced și le urmează rezultă în mod evident că ele reglementează judecata acțiunilor și apelurilor introduse posterior promulgării legii.

Că aceste texte cari sunt puse sub cap. V care tratează despre dreptul de apel, modul în care se exercită și chipul în care se urmează judecata, sunt precedate de dispozițiunile ce stabilesc condițiunile generale de intentare a acțiunilor, modul de apărare al pârâtului în aceste acțiuni, procedura de judecare, etc.

Considerând că este evident prin urmare că aceste dispozițiuni nu pot viza decât acțiunile ce se vor intentă dela promulgarea legii înainte și apelurile formulate în contra sentințelor pronunțate asupra acestor acțiuni și dacă este așa, atunci ar fi nelogic și inexplicabil ca art. 34 și 43 să se refere la acțiunile și apelurile anterioare legii.

Având în vedere însă că acest lucru apare și mai clar la cercetarea domeniului de aplicațiune al art. 58,

Considerând că acest text în antinomie cu dispoz. precedente ale legii, reglementează acțiunile introduse anterior promulgării lor, precum și apelurile introduse până la 15 Sept. 1925.

Că prin urmare, el singur își poate avea aplicațiunea în speță. Având în vedere că art. 58 din noua lege de procedură hotărăște că atât acțiunile introduse până la promulgarea legii, cât și apelurile ce se vor găsi introduse până la 15 Sept. 1925.

Considerând că cuvintele „se vor judeca după vechea procedură”, nu pot însemna altceva decât că se vor judeca exact după normele și în condițiile în care se judecau sub imperiul dispozițiilor vechei legi. Ori, conform dispozițiilor acestei legi, sentințele pronunțate asupra acțiunilor sau apelurilor judecate în lipsă, se dedeau cu drept de opoziție. Această dispoziție a legii este clară și nu suferă altă îndreptare.

Având în vedere în al doilea rând că același alineat al art. 58 dispune că aceste acțiuni se vor judeca după procedura veche numai înaintea instanței unde se găsesse, urmând ca instanța de apel să se judece după prezenta lege.

Considerând că intențiunea legiuitorului se arată aci clar și precis: numai în instanța de apel aceste acțiuni se vor judeca conform noii legi; în primă instanță se va aplica vechea procedură.

Având în vedere că prin cuvintele „în instanța unde se găsesse” atunci când sunt urmate de cuvintele „instanța de apel” și puse în antinomie, cu aceasta, legiuitorul nu s'a putut referi decât la toate fazele procesului până ce acesta ajunge înaintea instanței de apel, ori până să ajungă în apel un litigiu se poate judeca o singură dată, dar se poate judeca din nou înaintea aceleiași instanțe atunci când prima judecată s'a urmat în lipsa uneia din părți.

Considerând deci că noțiunea „*instanța unde se găsesse*” cuprinde judecata litigiului, atât în acțiune, cât și în opoziție și această judecată, spune legea, se va face conform vechii proceduri.

Că aceiași interpretare va trebui dată în alineatul II al art. 58: apelurile introduse până la 15 Septembrie 1925, precum și opozițiile în aceste apeluri se vor judeca după vechea procedură.

Având în vedere că de altminteri această interpretare a dispozițiilor suszisei text de lege, este confirmată și de principiile generale de drept, privitoare la natura dreptului de opoziție.

Considerând într'adevăr că instanța de opoziție nu este în realitate decât *continuarea primei instanțe* (vezi Garsonnet, *Traité de procédure* T. VI pag. 315 Nr. 2269).

Că jurisprudența și doctrina sunt de acord în a decide acest lucru iar art. 157 din codul nostru de procedură civilă hotărăște categoric că în judecata opoziției procedura se va reîncepe din punctul în care se află când a lipsit oponentul.

Având în vedere că această dispozițiune a legii nu și-ar avea nici o explicațiune dacă opoziția n'ar fi realmente continuarea primei instanțe al cărui curs s'a întrerupt prin absența oponentului.

Că de asemenea soluțiunile date în această materie de instanțele judecătorești (Toulouse 25 Martie 1882 D. P. 83, 2. 39) nu se pot întemeia decât pe împrejurarea că primul litigiu continuă a fi pendinte până la soluționarea opoziției sau expirarea termenului hotărât de lege pentru formularea ei.

Considerând prin urmare că art. 34 și 43 neaplicându-se după cum s'a arătat decât acțiunilor intentate posterior promulgării legii și apelurilor introduse după 15 Septembrie 1925.

Că opoziția nefiind în realitate o instanță nouă precum este instanța de apel sau de recurs ci dimpotrivă continuarea instanței de judecată. Și, în sfârșit, că art. 58, singur aplicabil, în speță, hotărând că acțiunile intentate anterior promulgării legii și apelurile anterioare datei de 15 Septembrie 1925, se vor judeca după normele și în condițiile vechei legi de procedură, concluzia care se impune este că dreptul de opoziție în contra sentințelor pronunțate asupra unor asemenea acțiuni

și apeluri este păstrat de actuala lege de unificare și accelerare a procedurii.

Pentru aceste motive redactate de d-l supleant G. Cerban, în majoritate respinge incidentul de inadmisibilitatea opoziției, etc.

(ss) I. Cernățianu, G. Cerban.

OPINIUNE.

Subsemnatul Ion P. Stănescu, judecător de ședință la Tribunalul Ilfov secția III c. c. asupra opoziției făcută de Petre I. Pop, cu petiția înreg. la No. 37654 din 23 Noembrie 1925, contra sentinței acestui Tribunal No. 1560 din 20 Noembrie 1925, suntem de părere a se respinge opoziția ca inadmisibilă, pentru următoarele motive:

Din actele dela dosarul cauzei și din concluziunile orale puse de părți în instanță, în fapt se constată următoarele motive:

Prin petiția înreg. la No. 7546 din 26 Noembrie 1924, Ion Culea, a chemat în judecată, înaintea judecătoriei Ocolului Budești (Ilfov), pe Stavre Ion Culea, zis Stavre P. Popa, Petre I. Popa și Ioniță Niculae, pentru a se declară nule actele de vânzare, autentificate la No. 3376 din 919, 13279 din 923 de Trib. Ilfov, s. Notariat, acțiune care a fost admisă de judecătoria ocol. Budești, prin cartea de judecată civilă No. 56 din 925. În contra acestei cărți de judecată, s'a făcut apel de către Stavre P. Popa și I. Nicolae, prin petiția înreg. la Nr. 14839 d'n 925 Maiu 16, repartizat la această secțiune, cum și de către Petre I. Pop, cu petiția înreg. la No. 17016 din 23 Maiu 1925, repartizat la secția IV c. c. a acestui Tribunal, apel care, a fost admis la această secțiune, — mai întâi sesizată — în vederea conexării, conexare care, n'a avut loc. În ziua de 20 Noembrie 1925, când era fixat termen de judecată în ambele apeluri, iar apelantul Petre I. Pop, nerăspunzând la strigarea pricinii, în apelul său, Tribunalul, după cererea intimatului, și conf. art. 148 pr. civ., a respins ca nesusținut apelul, prin sentința No. 1560 din acea zi.

În contra acestei sentințe, Petre Pop, a introdus la 23 Noembrie 1925, opoziția dedusă azi în judecata Tribunalului.

Considerând că, potrivit art. 43 al. 2, din legea pentru unificarea unor dispozițiuni de procedură civilă și comercială și accelerarea judecăților, deciziunile Curții, precum și sentințele Tribunalului ca instanță de apel, se dau fără drept de opoziție.

Considerând că, art. 43 din menționata lege, a desființat dreptul de opoziție în contra sentințelor pronunțate de Tribunal ca instanță de apel, după cum art. 34, a desființat acest drept și împotriva sentințelor Tribunalului, ca primă instanță.

Considerând că este cert, pe de o parte, că în principiu, legile relative la organizarea judecătorească, la procedură și competență, cuprinzând formalități și reguli de ordine publică, pe care legiuitorul, le-a edictat în interesul general și al unei bune administrațiuni a justiției, sunt imediat aplicabile chiar din momentul promulgării lor, iar pe de altă parte, că legea în vigoare, în momentul pronunțării unei hotărâri, determină căile și modul de a o ataca.

Considerând că, din aceste reguli de drept, rezultă că opozițiunea în contra unei sentințe a Tribunalului, pronunțată în materie civilă, chiar în soluționarea unui apel, introdus anterior acestei legi, însă sub imperiul noii legi de procedură de la 19 Maiu 1925, urmează a fi socotită ca inadmisibilă în conformitate cu dispoz. art. 43 și 57 din această nouă lege.

Considerând, este adevărat, că art. 58 din legea accelerării dispune că apelurile ce se vor găsi introduse la instanțele de apel până la 15 Septembrie 1925 exclusiv, se vor judeca după procedura sub care s'a introdus.

Considerând că, din cuprinsul acestui text, rezultă că legiuitorul, nu a făcut derogare dela principiile de drept mai sus expuse, decât în ceea ce privește procedura propriu zisă de urmat înaintea instanței de apel, precum introducerea, formalitățile și modul de chemare al părților în apel, mențiunile ce

apelurile trebuia să cuprindă, formele de administrarea probatorilor și a depunerilor de acte, etc., înțelegând să respecte drepturile câștigate de părți, cu privire la administrarea probatorilor și celelalte formalități de procedură, conf. vechei legi de procedură, și să nu le impună restricțiunile și decăderile rezultând din noua lege.

Că, însă, citatul text, nu face nici o rezervă și nici o derogare, în ceace privește căile de care se poate uză în contra hotărârilor pronunțate sub imperiul noiei legi, așa că în această privință, urmează a se aplica din chiar momentul promulgării ei, potrivit principiilor generale, dispozițiunile legii de accelerare.

Considerând pe de altă parte, că aceasta rezultă și din intențiunea legiuitorului, care în scopul de a urgenta soluțiunea definitivă a proceselor a înscris și alte articole în acelaș sens, precum art. 52 care în alineatul final prescrie că și deciziunile Curții de casație se dau fără drept de opoziție, dispozițiune a cărei aplicațiune a fost făcută în mod constant de Inalta Curte din chiar momentul promulgării legii și indiferent de împrejurarea că recursurile erau introduse anterior acestei legi, ceace învederează pe lângă intențiunea legiuitorului, dreptul de a suprimă dreptul de opozițiune în contra hotărârilor pronunțate de tribunale și Curți posterior legii, pentru toate procesele indiferent de data introducerii lor și consacrarea acestei intențiuni de către suprema instanță.

Că din împrejurarea că s'a prevăzut un articol special în acest sens pentru Curtea de Casație nu se poate trage un argument în sprijinul admisibilității opozițiilor la tribunale și Curți pentru procesele și apelurile introduse anterior legii, ci tocmai din faptul că s'a simțit nevoia inserării unui asemenea text, pentrucă, Inalta Instanță, având o lege organică, specială, care nu putea fi modificată prin dispozițiunile unei legi generale de drept comun, trebuia să se reglementeze special în acest sens, rezulta că intențiunea legiuitorului, a fost aceea a suprimării dreptului de opozițiune la toate instanțele posterior promulgării și intrării în vigoare a legii accelerării—aceasta, după cum s'a văzut, în scopul soluționării cât mai grabnice a litigiilor, scop care a călăuzit pe legiuitor, cu ocazia votării acestei legi. Că de altfel rațiunea legiuitorului, atunci când a inserat în lege art. 58 fiind acela de a pune pe părți la adăpost de surpriza care ar fi rezultat pentru ele din faptul necunoașterii noiei legi de procedură și a le apăra astfel pe baza drepturilor câștigate de sancțiunile decăderilor reeșind din formalitățile legii noi, încetează în ceace privește căile de atac în contra hotărârii pronunțată căci partea judecându-se sub imperiul legii noi, a putut luă cunoștință de drepturile conferite ei după terminarea instanței și despre căile la cari ea avea dreptul să recurgă pentru reformarea hotărârei.

Că dar, în speță, fiind vorba de o opozițiune introdusă în contra unei sentințe a tribunalului ca instanță de apel, pronunțată după punerea în vigoare a noiei legi de procedură, socotim opozițiunea ca inadmisibilă și suntem de părere a se respinge ca atare.

(ss) Ion P. Stănescu.

TRIBUNALUL ILFOV, SECȚIA I COM.

Audiența dela 14 Ianuarie 1926

Președinția d. ȘTEFAN P. MIHĂILEANU, Judecător

Alfred Fink cu Dumitru Dobrescu ș a.

Sentința comercială No. 45

Cerere de declarare în stare de faliment. Condițiunile cerute pentru ca mai multe persoane să poată figura ca părâți în aceeași acțiune. Restrângerea acțiunii față de unul. Consecințele din punct de vedere al legii timbrului. Art. 68 al. 2 pr. civ. Art. 867 c. com. Art. 21 al. 1 și art. 49 al. 4 din legea timbrului.

Intr'o cerere de declarare în stare de faliment, în care obiectul cererei nu mai este obligarea părâților la îndeplinirea obligațiunei ce și-a luat,—pentru ca posibilitatea ființării lor ca părâți la olaltă să fie determinată de identitatea sorginței obligațiunei lor,—ci constatarea că ei se găsesc în încetare de plăți pentru datoriiile lor comerciale, ceace conduce la declararea lor în stare de faliment, posibilitatea ființării lor ca părâți la olaltă urmează să fie determinată de împrejurarea dacă constatarea stărei de faliment față de unul dintre părâți atrage starea de faliment pentru ceilalți părâți. Această ipoteză ar exista, potrivit art. 867 c. com. în societățile în nume colectiv și în comandită simplă în care falimentul societăței atrage și falimentul soților cu răspundere nemărginită și se declară, potrivit al. 2 al aceluiași text de lege, prin aceeași sentință, în care caz atât patrimoniul societăței cât și patrimoniile fiecăruia dintre tovarășii cu răspundere nelimitată, deși continuă a rămâne distincte, se administrează de același judecător sindic.

Tribunalul,

Asupra acțiunei făcută, prin petițiunea înreg. la No. 23876 din 1925, de către Alfred Fink, domiciliat în București str. Apele Minerale No. 27 în contra intimațiilor: Dumitru Dobrescu domiciliat în București str. General Pleșoianu No. 37, Ghiță Călin, domiciliat în București str. Mărcuța—vii No. 10 și Vasile Petrescu domiciliat în București str. Hramului No. 27, pentru a fi declarați în stare de faliment, ca fiind în încetare de plăți.

Având în vedere actele și lucrările din dosar, cum și concluziunile orale ale părților.

Considerând că potrivit art. 68 al 2 pr. civ. mai multe persoane pot fi împreună părâte când este între ele o legătură de interes ca privire la pricină și când obligația lor stă pe același temel juridic sau de fapt.

Considerând că dacă, potrivit acestui text de lege, într'o acțiune pe care ar fi pornit-o reclamantul pentru realizarea creanței sale, ar fi putut să-i cheme ca părâți laolaltă: pe toți trei intimații de astăzi în cazul când ar fi putut stabili că obligația lor stă pe același temel juridic sau de fapt și că este între dânșii o legătură de interes ca privire la pricină ca să figureze cu toții ca părâți, într'o cerere de declarare în stare de faliment, în care obiectul cererei nu mai este obligarea părâților la îndeplinirea obligațiunei ce și-au luat, pentru ca posibilitatea ființării lor ca părâți laolaltă să fie determinată de identitatea sorginței obligațiunei lor, ci constatarea că ei se găsesc în încetare de plăți pentru datoriiile lor comerciale, ceace conduce la declararea lor în stare de faliment, posibilitatea ființării lor ca părâți laolaltă urmează să fie determinată de împrejurarea dacă constatarea stărei de faliment față de unul dintre părâți atrage starea de faliment pentru ceilalți părâți, ipoteză care ar exista potrivit art. 867 c. com. în societățile în nume colectiv și în comandită simplă în care falimentul societăței atrage și falimentul soților cu răspundere nemărginită și se declară, potrivit al. 2 al aceluiași text de lege, prin aceeași sentință, în care caz atât patrimoniul societăței cât și patrimoniile fiecăruia dintre tovarășii cu răspundere nelimitată, deși continuă a rămâne distincte, se administrează de același judecător sindic.

Că întrucât, în speță, declararea în stare de faliment a unuia dintre părâți nu ar avea drept consecință declararea în stare de faliment și a celorlalți doi și cum nu este nici un interes, pentru ei ca să figureze împreună ca părâți, ei nu puteau să fie chemați pentru a fi declarați în stare de faliment prin aceeași acțiune ci prin trei acțiuni deosebite.

Considerând că potrivit art. 21 al 1 din legea timbrului acțiunile de declarare în stare de faliment, ca ori ce altfel de acțiuni sunt supuse la taxa timbrului fix de 20 lei coala, cum și la o taxă specială de 60 lei.

Că întrucât, în speță, câteși trele acțiuni au fost făcute, printr'o singură cerere, cu plata a unui singur rând de taxe, ele sunt netimbrate și cum reclamantul, care se găsește la al șaselea termen, nu a cerut și nu cere nici astăzi termen pentru plata lor, potrivit art. 49 al 4 din legea timbrului, care prevede că toate actele de procedură care nu vor purta timbrul cerut de lege vor fi considerate ca fără ființă, câteși trele acțiunile urmează să fie considerate ca atare.

Că în ce privește declarația făcută de reclamant că renunță la Vasile Petrescu, cerând scoaterea sa din cauză, pe motiv, că acesta nu este comerciant, cum și că, pentru a evita nulitatea acțiunilor își restrânge acțiunea numai la Ghiță Călin ea nu este de natură să schimbe soluțiunea de mai sus, întrucât din moment ce câteși trele acțiuni sunt considerate ca fără ființă, potrivit art. 49 al 4 din legea timbrului, ca unele ce nu au fost făcute pe timbrul cerut de lege, faptul că nu mai stăruie într'una din ele, nu schimbă caracterul, din punct de vedere fiscal, al celorlalte.

Pentru aceste motive redactate de d-l judecător de ședință **Stefan P. Mihăileanu** anulează etc.

(ss) **St. Mihăileanu**

O RUGĂ ADRESATĂ JURISTILOR

Volumul „EXECUȚIUNEA SILITA IMOBILIARA” de avocatul **N. Luca**, operă ce a apărut în editura „Curierului Judiciar”, fiind de mult epuizată, d-l Luca a binevoit să consimtă în mod cu totul gratuit, ca „Curierul Judiciar” să scoată o nouă edițiune. În acest scop colaboratorul nostru d-l avocat **Constantin Popescu**, specializat în materie, s'a însărcinat cu revederea, aranjarea și complectarea materii punând-o la punct cu tot ceace s'a mai produs în doctrină și jurisprudență.

Pentru ca lucrarea să fie cât mai complectă și să corespundă cât mai mult necesităților juriștilor atât din vechiul Regat cât și din ținuturile alipite, s'a hotărât ca opera să cuprindă și doctrina și jurisprudența cu privire la legile speciale din Ardeal, Bucovina și Basarabia.

Rugăm pe toți domnii magistrați și avocați cari au observațiuni de făcut cu privire la materia Execuțiunii silite imobiliare, sau au studii făcute, să binevoiască a ni le trimite, sau a ne da referințe asupra lucrărilor ce putem utiliza, la Redacția Curierului Judiciar București, Artei 5, căci le vom publica cu plăcere, și cu această ocaziune vom utiliza tot ceia ce va fi necesar pentru noul volum ce va avea să apară în cursul lunelor Septembrie-Octombrie a. c.

„CURIERUL JUDICIAR”

A apărut în editura „Cugetarea”, volumul III (ultimul) din CODUL DE COMERCIU (cu texte corespunzătoare italiene, franceze, belgiene) adnotat cu jurisprudența până la zi a Curții de Casație, a Curților de Apel și a Tribunalelor Române, dimpreună cu jurisprudența italiană, franceză, belgiană, (selecționată) de **M. A. Dumitrescu**. Prețul lei 620.

Rugăm stăruitor pe d-nii abonați din provincie a nu mai aștepta alte invitațiuni, cari sunt costisitoare, sau sosirea în localitate a încasatorilor, și a bine-voi să trimită achitarea abonamentului prin mandat postal, direct la Administrația revistei Curierul Judiciar, București, str. Artei 5, notând pe cotorul mandatului, pentru abonamentul datorat partida Nr. Asemenea pentru comande de cărți.

A apărut în editura *Cultura Națională* NOUA LEGE A TIMBRULUI PE ACTE ȘI FAPTE JURIDICE, adnotată și comentată de d-l **Corneliu Botez**, Consilier la Inalta Curte de Casație, cuprinzând sub textele respective:

a) Atât *expunerea de motive* a legii, cât și documentata expunere de motive a proiectului Brătianu însușit de guvernul actual. *Dsbateri parlamentare*;

b) *O aprofundată și amănunțită analiză a dispozițiilor noiei legi* în legătură cu legiuirile Regatului și în comparație cu legiuirile străine și cu vechea lege a timbrului;

c) *O bogată jurisprudență* a instanțelor judecătorești române și străine, de actualitate;

d) *Circulări și instrucțiuni ministeriale*;

e) *Un index alfabetic* lucrat cu îngrijire, a taxelor de timbru și impozitelor pe acte și fapte juridice.

Această remarcabilă operă juridică, prin vastitatea și noutatea materiilor ce cuprinde, e indispensabilă și va putea fi consultată cu cel mai mare folos nu numai de magistrați, notari publici și avocați, dar și de autorități, financiari și instituțiile de bancă, etc.

Prețul unui exemplar tipărit pe hârtie velină, 584 pagini, cartonat 450 lei, legat solid în pânză peste tot 500 lei.

A apărut în editura „Curierul Judiciar”. NOUA LEGE A TIMBRULUI ȘI A IMPOZITULUI PE ACTE ȘI FAPTE JURIDICE, însoțită de Expunerea de motive, Avizul Consiliului legislativ, Rapoartele dela Cameră și Senat și Instrucțiunile date pentru punerea ei în aplicare. Având la fine un **INDICE ALFABETIC** care înlesnește cercetările și arată timbrul și taxa la care e supus fiecare act și fapt juridic. Prețul 100 lei.

A apărut: LEGEA CIFREI DE AFACERI, însoțită de Expunerea de motive, Avizul Consiliului legislativ, Rapoartele dela Cameră și Senat. Prețul 40 lei.

A apărut în editura *Curierul Judiciar* LEGEA CHIRIILOR DIN 1927

însoțită de Expunerea de motive a Ministerului de Justiție, Avizul Consiliului legislativ, Rapoartele dela Cameră și Senat și Legea Micului Parchet. Prețul 30 lei.

A apărut:

CHESTIUNI DOBROGENE. CETĂȚENIA ÎN DOBROGEA NOUA. REGULAREA PROPRIETĂȚII RURALE de **A. N. Pineta**, Avocat

Un volum format mare 130 pag. Prețul 160 lei.

A apărut NOUA LEGE A TIMBRULUI. Volumul având 480 pagini, cuprinde: Textul oficial al legii, o *Alfabetare amănunțită a legii pe materii* (acte și fapte juridice) civile, comerciale, fiscale, legi speciale, succesiuni, afișaj, impozit proporțional, etc., alcătuită și sistematizată cu multă competență de **Dimitrie G. Longinescu**, profesr și avocat. Prețul 150 lei.

A apărut: NOUA LEGE A CHIRIILOR ȘI LEGEA PROPRIETARILOR adnotate și comentate de **Corneliu Botez**, Consilier la Inalta Curte de Casație, în colaborare cu **Eug. Barasch**, avocat, în ce privește doctrina și jurisprudența recentă. Prețul 125 lei.

Depozit la Librăria „Curierul Judiciar”, București, Artei 5, care servește la cerere, orice cărți de drept, contra cost mandat postal, la care se va adăoga lei 15 pentru porto postal recomandat.